

HRVATSKI VOJNIK

Broj 162. Godina IV. 16. studenoga 2007. www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • DKK 17,00 • NOK 17,00 • GBP 1,30

Na svakom koraku
pohvale hrvatskim vojnicima

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@moph.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@moph.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešek,
Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisk:**Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvojnik@moph.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA****Ministar obrane Ukrajine
Anatolij Gricenko**

Sigurni smo da će suradnja u SEDM-u pripraviti daljnjoj integraciji Ukrajine i Republike Hrvatske u europske i euroatlantske strukture te ojačati njihovu ulogu u sustavu europske i regionalne sigurnosti...

Strana 4**Hrvatski novinari s pripadnicima naših OS u Afganistanu**

Šest mjeseci zahtjevnog i odgovornog rada u absolutnoj tudini, daleko od obitelji, u nepoznatom i nepristupačnom podneblju s hladnim noćima i nesnosnim dnevnim vrućinama, nije uvek lako izdržati. I ovde naše vojnike odlikuje već poslovična umješnost u ophodjenju s domaćim stanovništvom i iznimno korektnim odnos koji proizlazi iz toga...

Strana 10**Održano 11. prvenstvo OSRH-a u orijentacijskom trčanju**

Na prvenstvu su sudjelovali 82 natjecatelja iz 11 postrojbi HV-a te gosti iz Slovenske vojske, u ženskoj konkurenciji prvi je put održano ekipno natjecanje i štafeta, a posebno je pozdravljen odaziv i uspjeh kadeta čije sudjelovanje daje nadu da će se sportski duh i dalje njegovati u redovima OSRH-a

Strana 13**Simulatori**

Kako pripremiti vojниke u miru za ono što ih čeka u ratu, ili danas, u mirovnoj misiji. To je pitanje jedno od središnjih koje muči vojne planare diljem svijeta. Stalna istraživanja i primjena modernih tehnologija čini se jednim od načina da se ta teška i važna zadaća obavi brzo, jeftino i kvalitetno

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

**Ministar obrane Ukrajine
Anatolij GRICENKO**

Suradnja Ukrajine i Republike Hrvatske u procesu SEDM poticat će jačanje povjerenja i sigurnosti u regiji, uključivanjem naših država u daljnju suradnju s državama susednicama SEDM-a na području kontrole naoružanja, širenja povjerenja i sigurnosti, sprečavanja sukoba i kontrole kriznih situacija. Sigurni smo da će suradnja u SEDM-u pripomoći daljnjoj integraciji Ukrajine i Republike Hrvatske u europske i euroatlantske strukture te ojačati njihovu ulogu u sustavu europske i regionalne sigurnosti.

Suradnjom do sigurnosti u regiji i novim integracijama

— Domagoj VLAHOVIĆ, prijevod Andrij MIROŠNIČENKO —

Uglavnom gradu Ukrajine, Kijevu, 22. listopada ove godine održan je redoviti godišnji sastanak Forumu ministara obrane Jugoistočne Europe (South Eastern Europe Ministerial, SEDM). Sastanak u Kijevu donio je novo proširenje procesa SEDM, uključivanjem Bosne i Hercegovine u punopravno članstvo SEDM-a i pristupanjem Ukrajine Sporazumu o multinacionalnim snagama Jugoistočne Europe (MPFSEE). Sastanak ministara obrane SEDM-a u Kijevu najveći je skup dosad održan u sklopu ove inicijative, osnovane krajem 90-ih godina, kad je u državama na tom prostoru evidentno porasla potreba za jednim postojanim mehanizmom regionalne obrambene suradnje. Sastanci ministara obrane i zamje-

nika načelnika glavnih stožera redovito se održavaju jedanput na godinu sa svrhom dinamičnije i sadržajnije vojne suradnje. Jedno od najvećih postignuća procesa SEDM jest osnivanje prvih zajedničkih snaga za očuvanje mira na području Jugoistočne Europe: Multinacionalne brigade MPFSEE (Multi-national Peacekeeping Force for South-Eastern Europe, SEEBrIG). Ukrajina je na ovogodišnjem sastanku u Kijevu primljena u punopravno članstvo SEEBrIG-a. Trend proširivanja procesa SEDM, nastavljen na sastanku ministara obrane u Kijevu, svjedoči o njegovoj atraktivnosti, posebice za one države koje nastoje proširiti regionalnu obrambenu suradnju. Imali smo iznimnu prigodu da s domaćinom

ovogodišnjeg sastanka, ministrom obrane Ukrajine Anatolijem Gricenkonom, razgovaramo o održanom sastanku i njegovoj važnosti, ulozi Ukrajine i suradnji s Republikom Hrvatskom.

Koje su, po vašem mišljenju, najvažnije odluke i rezultati sastanka ministara obrane zemalja Jugoistočne Europe održanog u Kijevu?

Na Forumu ministara obrane Jugoistočne Europe (SEDM) u Kijevu bila su izaslanstva jedanaest država-članica (Albanija, Bugarska, Grčka, Italija, Makedonija, Slovenija, SAD, Ukrajina, Rumunjska, Turska, Hrvatska), pet država koje imaju status promatrača (Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavije, Srbija, Crna Gora), te izaslanstva međuna-

rodnih organizacija: NATO-a, Tajništva SEDM-a i Multinacionalnih mirovnih snaga Jugoistočne Europe (MPFSEE).

Prvi put na sastanak SEDM-a bili su pozvani ministri obrane država Višegradske skupine te zemalja-članica Organizacije za demokraciju i gospodarski razvoj, GUAM.

Na tom sastanku razgovaralo se o pitanjima poboljšanja sigurnosti, stabilnosti i povjerenja u regiji i u Europi, održavane su konzultacije o pristupanju Ukrajine punopravnom članstvu Sporazuma MPFSEE, te bilateralne i multilateralne konzultacije o aktualnim pitanjima suradnje na području obrane i međunarodne sigurnosti.

Glavni rezultati tog sastanka, po mom mišljenju, jesu potpora Forumu ministara obrane Jugoistočne Europe težnjama Ukrajine da se pridruži Sporazumu MPFSEE, te pridruživanje Bosne i Hercegovine Forumu ministara obrane Jugoistočne Europe kao punopravnog člana. Čelnici izaslanstava SEDM-a te Bosne i Hercegovine potpisali su odgovarajući međunarodnopravni dokument, koji ih obvezuje na pot-

vrđivanje nepromjenjivog vanjsko-političkog pravca naših država u odnosu prema učvršćivanju sigurnosti, stabilnosti i mira u regiji, zatim na produbljivanje uzajamnog povjerenja između država u regiji i poboljšanje njihove suradnje, a također suradnje s drugim utjecajnima međunarodnim organizacijama.

Svi ministri obrane poduprli su tri zemlje koje planiraju pristupiti NATO-u (Albaniju, Makedoniju, Hrvatsku) i pozvali druge države da prošire svoju prisutnost i pojačaju doprinos mirotvornom procesu. Tijekom sastanka Ukrajina je još jednom potvrdila nepromjenjivost svojih vanjskopolitičkih prioriteta, usmjerenih na učvršćivanje regionalne i globalne sigurnosti. To potvrđuje i pridruživanje Ukrajine Multinacionalnim mirovnim snagama.

Na sjednici je bila usuglašena Zajednička izjava ministara obrane država Jugoistočne Europe.

Koliko je bitna suradnja Ukrajine u sklopu Forumu ministara obrane Jugoistočne Europe za ulazak u NATO?

Održavanje sjednice Forumu u Ukrajini potvrda je nepromjenjivosti vanjskopolitičkog nastojanja naše države da dobije punopravno članstvo u Aliansi. U osnovi, Organizacija Sjevernoatlantskog sporazuma, u skladu s temeljnim dokumentima, jest isključivo regionalna organizacija, djelatnost koje je usmjerena na održavanje mira i stabilnosti na euroatlantskom prostoru. U sklopu djelatnosti Alijanse pozdravljene su inicijative usmjerene na proširenje zone stabilnosti i dijaloga u okvirima regionalnih formiranja, kao što su SEDM, GUAM, Višegradska četvorka i Jadranska trojka.

Zbog toga, po našem mišljenju, aktivno i odgovorno sudjelovanje Ukrajine u sklopu djelatnosti SEDM-a poboljšat će zaštitu naših interesa i pojačati nastojanje za dobijanje punopravnog članstva u NATO-u. Sudjelovanje u Forumu također će nam pružiti dodatne mogućnosti da zaštitimo vlastite pozicije i realiziramo praktične mogućnosti na području održavanja sigurnosti i obrane.

Mi razumijemo da države Jugoistočne Europe, proglašavajući svoju

odanost europskim i euroatlantskim vrijednostima, grade političku, vojnu i ekonomsku suradnju na temeljima svojstvenim državama NATO-a i EU-a. To vrijeđa za donošenje političkih odluka, održavanje konzultacija, izgradnju vojno-politič-

kog područja SEDM-a, te za isključivo vojna pitanja u stvaranju multinacionalnih snaga SEDM-a. Svi su ti zahtjevi vezani za uzajamnost, pripremnu razinu, materijalno-tehnicičku opskrbu i prihvaćanje standarda sličnih onima koji se već dulje vremena primjenjuju u NATO-u.

Poboljšanje suradnje između Ukrajine i država Jugoistočne Europe u sklopu SEDM-a smatramo jednim

od važnih elemenata koji će ubrzati hod Ukrajine prema europskim i euroatlantskim sigurnosnim strukturama, te pridonijeti porastu ugleda naše države u svijetu. Euroatlantske integracije ostaju strateškim ciljem razvoja Ukrajine. Rado ću istaknuti da su Oružane snage Ukrajine postigle znatan napredak u procesu primjene standarda NATO-a. Danas je Ukrajina jedina od država-

partnera NATO-a koja sudjeluje u svim operacijama Alijanse (KFOR, OAE, NT-MI, ISAF).

Kako vi vidi ste sudjelovanje Ukrajine u Multinacionalnim mirovnim snagama kao vojnoj komponenti SEDM-a?

Ukrajina je

napravila još jedan korak u suradnji u sklopu Forum-a. Pridruživanje Multinacionalnim mirovnim snagama pruža Ukrajini mogućnost da sudjeluje u svim inicijativama SEDM-a. To potvrđuje politiku države i nastojanje njezinih Oružanih snaga da iskoriste svoje kapacitete u mirovnim misijama i operacijama, uključujući one koji vode prema NATO-u i EU-u.

Forum ministara obrane Jugoistočne Europe - SEDM

Sastanak u Kijevu rezultirao je novim proširenjem SEDM procesa uključivanjem Bosne i Hercegovine u punopravno članstvo SEDM-a i pristupanjem Ukrajine Sporazumu o Multinacionalnim snagama jugoistočne Europe (MPFSEE). Iskazana je potpora učinjenim naporima triju država članica MAP-a (Hrvatskoj, Albaniji i Makedoniji) za dostizanje potrebnih standarda i stjecanje punopravnog članstva u NATO-u. Sastanak ministara obrane SEDM-a u Kijevu dosad je najveći skup održan u sklopu te inicijative, osnovane potkraj 90-ih godina, kad je u državama na tom području porasla potreba za postojanim mehanizmom regionalne obrambene suradnje.

Početak procesa obilježen je sastankom ministara obrane u ožujku 1996. godine u Tirani, prvim u nizu sastanaka na razini ministara obrane. SEDM proces omogućio je članicama suradnju različitim aktivnostima, promicanjem međusobnog povjerenja i dobrosusjedskih odnosa i konstruktivnu obrambenu i sigurnosnu suradnju u regiji. Svrha inicijative je jačanje suradnje država jugoistočne Europe, Italije i SAD-a na području obrane u duhu Partnerstva za mir, radi bržeg uključivanja u transatlantske integracije, s posebnim naglaskom na NATO.

Sastanci ministara obrane i zamjenika načelnika glavnih stožera redovito se održavaju jedanput godišnje, radi planiranja dalnjih koraka za dinamičniju i sadržajniju vojnu suradnju.

Jedno od najvećih postignuća SEDM procesa je osnivanje prvih zajedničkih snaga za očuvanje mira na području Jugoistočne Europe - multinacionalne brigade MPFSEE (Multinational Peacekeeping Force for South-Eastern Europe - SEEBrig). Sporazum o osnivanju brigade potpisano je 26. rujna 1998. u Skopju između Albanije, Bugarske, Grčke, Italije, Makedonije, Rumunjske i Turske. Hrvatska, SAD i Slovenija imaju status promatrača. Ukrajina je na ovogodišnjem sastanku u Kijevu primljena u punopravno članstvo SEEBrig-a. Namjena SEEBrig-a je sudjelovanje u mirovnim misijama u Jugoistočnoj Europi pod vodstvom UN-a, NATO-a, EU-a i OEES-a. Snage ostaju u domicilnim državama i okupljaju se na poziv. Zapovjedništvo SEEBrig-a, koje je trenutačno smješteno u Turskoj u Istanbulu, premješta se svake četiri godine. Dužnost zapovjednika brigade obnaša rumunjski brigadni general Virgil Balaceanu.

U sklopu SEDM-a postoje i brojni drugi projekti, koji su predstavljani na sastanku.

S obzirom na današnje stanje i perspektive razvoja Oružanih snaga Ukrajine, sigurni smo da će ulazak Ukrajine u MPFSEE ojačati njezine operativne mogućnosti. U početku to će biti skupina stožernih časnika koja će omogućiti djelatnost stožera mirovne brigade, a u perspektivi to će biti postrojbe Oružanih snaga Ukrajine, zrakoplovi vojno-teretnog zrakoplovstva, mobilne vojne bolnice, pionirske i medicinske postrojbe.

Istdobno Ukrajina je zainteresirana za očuvanje prakse strateškog zrakoplovnog prijevoza, koju smo već započeli. Još jednom potvrđujemo svoju spremnost da i dalje pružamo besplatne usluge prijevoza ukrajinskim vojno-teretnim zrakoplovima.

Kako Ukrajina vidi suradnju s Republikom Hrvatskom u sklopu FMO Jugoistočne Europe i dobivanja pozivnice za NATO?

S obzirom na današnje stanje sigurnosti i stabilnosti u Europi i svijetu, takvi međunarodni forumi, kao što je sastanak ministara obrane država Jugoistočne Europe, nesumnjivo su aktualni i potrebni. Pred nama danas stoje i povijesne i nove

prijetnje: regionalne krize, ratovi i oružani konflikti, međunarodni terorizam, energetske krize. Prijetnje pojačavaju kritične probleme, kao što su: širenje oružja masovnog uništavanja, raketne tehnologije, nelegalna migracija, trgovina ljudima, širenje HIV-a, globalne klimatske promjene, siromaštvo...

Jedino prihvatljivo u rješavanju sadašnjih prijetnji miru i stabilnosti jest zajednička, konsolidirana reakcija. U tome i jest bit sustavne sigurnosne politike. Europski sigurnosni prostor mora biti cijelovit i nedjeljiv. Njegov razvoj mora odgovarati općim tendencijama razvoja geopolitičkih i svjetskih integracijskih procesa.

U tom kontekstu, djelovanje u sklopu regionalnih struktura sigurnosti, poput SEDM-a, bitan je doprinos općem europskom sustavu sigurnosti, koji omogućuje održavanje stabilnosti, ubrzavanje procesa integracije balkanskih država i država Jugoistočne Europe u postojeće europske i euroatlantske sigurnosne strukture.

Suradnja Ukrajine i Republike Hrvatske u procesu SEDM poticat će jačanje povjerenja i sigurnosti u regiji, uključivanjem naših država u dal-

nju suradnju s državama sudionica SEDM-a na području kontrole naoružanja, širenja povjerenja i sigurnosti, sprečavanja sukoba i kontrole kriznih situacija. Ukrajina također visoko cijeni iskustvo Republike Hrvatske u suradnji s NATO-om na Planu aktivnosti za dobivanje članstva, u prilagodbi zakonodavstva uvjetima Alijanse te u transformaciji Oružanih snaga u skladu sa standardima zemalja-članica NATO-a.

Sigurni smo da će suradnja u sklopu SEDM-a pripomoći daljnjoj integraciji Ukrajine i Republike Hrvatske u europske i euroatlantske strukture, te ojačati njihovu ulogu u sustavu europske i regionalne sigurnosti.

Na kraju želim naglasiti da proces razvoja demokracije u Ukrajini traje i stvara dobre uvjete za reformiranje Oružanih snaga, te za sigurnost Ukrajine općenito. Možemo sa sigurnošću reći da je današnje ukrajinsko društvo, kao nikad, spremno osigurati uvjete za razvoj Oružanih snaga, koje će aktivno sudjelovati u međunarodnim mirovnim operacijama, također i pod zapovjedništvom Foruma ministara obrane zemalja Jugoistočne Europe. ■

na dragovoljnoj osnovi i na razdoblje od godinu dana. Projekt Obrambeno-vojne potpore neširenju oružja za masovno uništavanje, kontroli granica i borbi protiv terorizma - CBSC (Defense/Military Support for WMD Counter Proliferation, Border Security and Counter Terrorism) ocijenjen je jednim od najvažnijih projekta. Osnovna mu je namjera poticati i predlagati rješenja kojima bi se obrambeni sustavi uključili u sprečavanje trgovine naoružanja i opasnih materijala preko državnih granica. Republika Hrvatska je potkraj 2006. godine uspješno završila dvogodišnje predsjedavanje Radnom skupinom za CBSC. Glavna zadaća za hrvatskog predsjedanja bila je poticanje uskladivanja zakonodavstava i propisa iz područja neširenja oružja za masovno uništavanje, sigurnosti granica i borbu protiv terorizma.

Projekt SEESIM (South East European Simulation Network) ima namjenu uspostavljanje simulacijske mreže za Jugoistočnu Europu. Informatičkom mrežom povezana su simulacijska središta zemalja članica u svrhu održavanja niza multinacionalnih simulacijskih vježbi. Projekt SEEDIRET (Cooperation on Armaments, Defense Industry, Research and Technology) odnosi se na suradnju na području naoružanja, obrambene industrije, istraživanja i tehnologije. Osim tih projekata, u sklopu SEDM-a djeluje i Projekt IMIHO (Interconnection of Military Hospitals),

idejno grčki projekt povezivanja vojnih bolnica, u kojemu MORH ne sudjeluje, budući da Hrvatska nema vojnih bolnica. Najnoviji projekt koji je inicirala Albanija namjerava ojačati veze među državama SEDM-a na području vojnog obrazovanja (SEE Military Education Cooperation-SEMEC). Predsjedavanje SEDM-om mijenja se svake dvije godine prema utvrđenom redoslijedu (Grčka, Rumunjska, Turska, Albanija, Makedonija, Bugarska, Italija). Makedonija predsjeda Političko-vojnim odborom i Koordinacijskim odborom SEDM-a i vodi tajništvo u sljedećem dvogodišnjem razdoblju, od srpnja 2007. kad je preuzeila predsjedavanje od Albanije. U svom predsjedavanju SEDM procesom u sljedećem dvogodišnjem razdoblju Makedonija je najavila na sastanku ministara obrane u Kijevu sljedeće ciljeve: upućivanje SEE BRIG-a u operaciju potpore miru, stjecanje punopravnog članstva u MPFSEE i SEDM procesu država sa sadašnjim promatračkim statusom, jačanje koordinacije među projektima u sklopu SEDM-a te posebice, jačanje potpore članicama SEDM-a za ulazak u NATO.

Djelatno sudjelujući u SEDM-u od 2000. godine, Republika Hrvatska nastoji dati puni doprinos temeljnoj ideji te inicijative - uspješnom razvoju dobrosusjedskih odnosa te sigurnosti i stabilnosti na području Jugoistočne Europe.

Izdavačke cjeline MORH-a i GS OSRH na Interliberu

Najveći hrvatski sajam knjiga i učila, poznati Interliber koji se tradicionalno održava na Zagrebačkom velesajmu, ove godine doživio je svoje jubilarno 30. izdanje. Od 7. do 11. studenoga zainteresirani građani i tvrtke na jednom mjestu mogli su dobiti uvid u gotovo sve što se događa u hrvatskom izdavaštvu.

Predstavilo se oko 300 nakladnika iz Hrvatske i inozemstva. Među stranim izdavačima dominirali su poljski. Naime, Poljska je ovogodišnja zemlja-partner sajma, a predstavila je 30 svojih nakladnika. U tom uglednom društvu svoje mjesto našle su i izdavačke cjeline MORH-a i GS OSRH, i to nakon nekoliko godina. Izložene su bile razne pisane publikacije, ponajprije u izdanju Službe za odnose s javnošću i informiranje, konkretno odjela Hrvatskih vojnih glasila: časopis Hrvatski vojnik, razne brošure, zbirke fotografija, ali i multi-medijalni projekti poput interaktivnog CD-a, glazbenih CD-a, DVD-a s filmovima... Vrijedi istaknuti i proizvode tiskare Hrvatskog vojnog učilišta, većinom usmjerene na vojnostručnu literaturu. Iako izložbeni prostor MORH-a i GS-a nije bio velik, svojim temama i uređenjem privukao je pozornost posjetitelja, a i organizatora (Zagrebački velesajam i Zajednica nakladnika i knjižara). Trud je nagrađen 9. studenoga na dodjeljivanju priznanja izlagcima. MORH i GS OSRH su se našli među najuspješnijima. Ocjenjivačka komisija dodijelila im je Pohvalu za uspješan nastup uz tvrtke Mozaik knjiga i AGM. Među 300 izlagaca Interlibera "vojnički" izložbeni prostor uvršten je među 15-ak najuspješnijih.

D. VLAVOVIĆ

Primopredaja dužnosti zapovjednika NATO Zapovjedništva za transformaciju

U vojnoj mornaričkoj bazi Norfolk u Virginiji, SAD, 9. studenoga održana je svečanost primopredaje dužnosti zapovjednika NATO Zapovjedništva za transformaciju (ACT-Allied Command Transformation).

General Lance Smith je, napuštajući dvojnu dužnost zapovjednika NATO ACT-a i zapovjednika američkog JFCOM-a (Joint Forces Command), predao ratne stijegove novom zapovjedniku generalu Jamesu Mattisu. General Smit odlazi u mirovinu nakon 38 godina iznimne vojne karijere. U svom je zadnjem službenom govoru ponovio i poruku koju je izrekao u lipnju 2007. za posjeta Republi-

blici Hrvatskoj: "Nijedna zemlja nije toliko velika i moćna da joj ne trebaju saveznici, i nijedna zemlja nije toliko mala da ne može biti dobar i vrijedan saveznik". General Mattis dolazi s dužnosti zapovjednika I. ekspedicijskih snaga marinског korpusa SAD-a. Prije toga je zapovjedao marinским snagama u operacijama u Afganistanu i Iraku. Bio je glavni operativni zapovjednik u operaciji zauzimanja iračkog grada Falluja. Prvi je američki marinac na dužnosti zapovjednika NATO-a za transformaciju. Kao zapovjednik NATO ACT-a on će u idućem razdoblju voditi procese transformacije vojne strukture,

snaga, vojnih sposobnosti i doktrina Sjevernoatlantskog saveza u svrhu poboljšanja interoperabilnosti i vojne učinkovitosti NATO-a i partnerskih zemalja.

Na velikoj vojnoj svečanosti na nosaču zrakoplova USS George Washington, u nazočnosti brojnih američkih, NATO i nacionalnih vojnih izaslanstava, OS RH predstavljali su izaslanik načelnik GS-a general bojnik Mirko Šundov i predstavnik Republike Hrvatske u ACT-u brigadir Ivica Olujić.

I.O.

Predstavnici Zapovjedništva za operacije USECOM-a u BSD-u

Četvorica predstavnika specijalnih snaga Zapovjedništva za operacije USECOM-a boravili su u radnom posjetu Bojni za specijalna djelovanja od 5. do 9. studenoga radi dogovora o daljnoj suradnji američkih i hrvatskih specijalnih postrojbi.

Tijekom petodnevног boravka posjetili su vojarne "Drgomalj" u Delnicama i "Kovčanje" na Malom Lošinju, gdje se obučavaju naši specijalci, a uoči odlaska primio ih je zapovjednik BSD-a brigadir Nikola Županić. Tom prigodom izrazili su zahvalnost na gostoprимstvu i sus-

retljivosti domaćina, ističući kako su impresionirani načinom rada u BSD-u i mogućnostima postrojbe koje su im prezentirane. Izrazili su i želju za nastavkom i jačanjem suradnje u kojoj se, kako su zaključili, obje strane mogu međusobno podučavati. Brigadir Županić je također istaknuo važnost međusobne razmjene iskustava, dodajući da su u planu zajedničke vježbe u svim oblicima specijalnosti, u Hrvatskoj i inozemstvu, a spomenuo je i mogućnost izobrazbe naših specijalaca u inozemstvu.

M. ALVIR

Godišnje izvješćivanje o obuci u HRM-u

Hrvatska ratna mornarica održala je 8. i 9. studenoga godišnje izvješćivanje o obuci na kojemu su bili svи zapovjednici postrojbi HRM-a, predstavnik Glavne inspekciјe obrane kapetan fregate Slavko Herceg i predstavnik GSOS RH brigadir Tinio Mindoljević.

Zapovjednik HRM-a komodor Ante Urlić istaknuo je važnost obuke kao najvažnije aktivnosti u vojnoj organizaciji. Uspješnost provedene obuke u Hrvatskoj mornarici potvrđena je tijekom međunarodne vježbe Noble Midas 07. Predstav-

nici HRM-a sudjelovali su na devet međunarodnih vježbi, od kojih su najvažnije Noble Midas 07 i Adrion 07 (LIVEX) u Grčkoj, gdje je sudjelovao brod Faust Vrančić u akvatoriju sjevernog Jonskog mora. Komodor Urlić istaknuo je potrebu prilagodbe obuke i školovanja u 2008. budućem preustroju Hrvatske ratne mornarice, uz naglasak na Obalnu stražu. Potrebno je, kako je rekao, podignuti razinu obuke i školovanja na višu razinu, urede-

njem poligona, vježbališta i opremanjem kabineta.

OJI

Izaslanstvo Hrvatske ratne mornarice, predvođeno za-povjednikom komodorom Antonom Urlićem, položilo je 6.

Godišnjica smrti admirala Letice

studenoga vijenac na grob prvog zapovjednika Hrvatske ratne mornarice admirala flote Svetе Letice Barbe.

Admiral Letica imenovan je zapovjednikom HRM-a 12. rujna 1991. odlukom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana. Bio je ratni zapovjednik Hrvatske ratne mornarice do 1. lipnja 1996. Za svoje zasluge u Domovinskom ratu odlikovan je Redom kneza Doma-gaja s ogrlicom, Redom bana Jelačića, Redom hrvatskog trolista, Redom hrvatskog pletera te Spomenicom domovinske zahvalnosti i Spomenicom Domovinskog rata. Pripadnici Hrvatske ratne mornarice s ponosom se sjećaju zasluga admirala Letice u njezinom formiranju i odlučnom vođenju kroz ratne izazove.

OJI

Koncert Orkestra HV-a

Orkestar HV-a održao je 7. studenog u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" drugi koncert u sezoni 2007./2008. u organizaciji MORH-a i GS-a OSRH.

Prije koncerta, i u stanci publiku je razvedrio nastup Limene glazbe Fužine - Orkestar Crvenog križa. Sam koncert Simfonijskog orkestra HV-a bio je tako uspješan da je nagrađen velikim pljeskom i odobravanjem publike. U prvom dijelu programa, "Polovjecki plesovi" Aleksandra Borodina ukorijenjeni u tradiciji romantizma, iznenadili su slušatelje originalnošću harmonijskog izričaja, koji su bili zapazili i autorovi suvremenici. Potom je izведен "Koncert za roga i orkestar op. 11" Richarda Straussa. Skladatelj, koji je od djetinjstva uživao u zvuku roga, skladao je to djelo u duhu ranog romantizma, pod utjecajem Schumanna i Mendelssohna. Dakle, kao što je i u programu najavio Davor Merkaš, prvim stavkom dominira svojevrsni "zov" roga, slijedi ga marševski korak cijelog orkestra, a delikatnu, pjevnu melodiju prve teme ubrzo zamjenjuje nešto smirenija druga glazbena misao. Izvedbu je upotpunio solist Zoltan Mascai svojim dijalogom s orkestrom, pokazujući besprijeckoru vještinu. Drugi dio programa započeo je s "Muzikom za orgulje mora i puhački orkestar" skladatelja Andelka Klobučara. U koncertni prostor prvi put je kreativno i inventivno uvedena glazba zadarskih morskih orgulja. Koncert Orkestra HV-a završio je sa "Simfonijskim metamorfozama na teme Carla Marie von Webera" skladatelja Paula Hindemitha. "Metamorfoze" su nastale 1943. u SAD-u kamo je Hindemith izbjegao iz Njemačke pred bujajućim nacizmom. Riječ je o suvremenoj interpretaciji glazbe prošlosti, a ne povratak njoj. Ukratko, Orkestar HV-a zanimljivim je programom ostvario izuzetno uspјelu glazbenu izvedbu, koja je osvojila publiku.

M. VUKOVJAC

Hrvatski novinari s pripadnicima naših OS u Afganistanu

Na svakom koraku pohvale hrvatskim vojnicima

Šest mjeseci zahtjevnog i odgovornog rada u absolutnoj tuđini, daleko od obitelji, u nepoznatom i nepristupačnom podneblju s hladnim noćima i nesnosnim dnevним vrućinama, nije uvijek lako izdržati ni ovim čvrstim momcima koje smo imali zadovoljstvo posjetiti. I ovdje naše vojnike odlikuje već poslovica umješnost u ophođenju s domaćim stanovništvom i iznimno korektni odnos koji proizlazi iz toga...

Darko MARTINOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Nakon što sam ovo video, više ne vjerujem da su Amerikanici sletjeli na Mjesec", rečenica je jednog od pripadnika IV. gardijske brigade kojom nam je dočarao ophodnju hrvatskih vojnika po pustinjskom krajoliku u afganistanskim brdima sjeverno od kampa Marmal u Mazar-e-Sharifu. Premda su pripadnici IV. gardijske sa sobom vodili skupinu hrvatskih novinara, pojasnili su nam da je ovo zapravo dio njihovog uobičajenog posla...

Probijamo se jeepovima kroz oblake pustinjske prašine koju sami podižemo, osjećajući se poput sudionika relija Pariz-Dakar. Rubac oko vrata za zaštitu od prašine obvezan je. Cilj

nam je doći do nekada strateški iznimno važne točke s koje su vojnici Sjevernog saveza devedesetih godina branili ovo područje od talibanskih napada. Danas je ona izgubila to značenje, ali je našim vojnicima bitna jer se s nje pruža iznimno

dobar pogled na područje unutarnjeg prstena multinacionalnog kampa Marmal (u promjeru oko 5-6 kilometara) koje svakodnevno osiguravaju. Njihova je zadataća uočiti svako sumnjivo kretanje prema kampu, u kojemu uz njih i ostale pripadnike hrvatskog kontingenta žive i rade i brojni vojnici ISAF-a, te prema vojnoj i civilnoj zračnoj luci čija je sigurnost posebno važna jer povezuje ovaj dio Afganistana s Uzbekistanom, još nekim susjednim državama, ali i glav-

nim gradom Kabulom. Osim na kamp i zračnu luku, s obronka planine pruža se doista veličanstven pogled na pustinjsko žutilo dolina u podnožju, na obronke planinskog lanca Hindukush, kao i na grad Mazar-e-Sharif koji ima oko 200.000 stanovnika. Na naše čuđenje jedan od vojnika nam objašnjava da će s početkom zime sav taj krajolik postati zelen što će trajati sve do proljeća i ovo područje od beznadne pustinje pretvoriti u plodna polja.

U takvom, za njih neuobičajenom okružju, prema kojemu i dalmatinski krš i vrućine na koje su navikli izgledaju blago i pitomo, od ljeta ove godine žive i rade pripadnici IV. gardijske brigade kao INF TF (namjenski organizirane snage pješaštva) u Regionalnom zapovjedništvu Sjever, u sklopu već desetog kontingenta OSRH u misiji ISAF u Afganistanu.

U kampu Marmal

Šest mjeseci zahtjevnog i odgovornog rada u absolutnoj tuđini, daleko od obitelji, u nepoznatom i nepristupačnom podneblju s hladnim noćima i nesnosnim dnevnim vrućinama, nije uvijek lako izdržati ni ovim čvrstim momcima, od kojih mnogi imaju iskustva iz Domovinskog rata. No, duhovna potpora ne manjka. Od sredine 2006. godine, s povećanjem bro-

ja naših vojnika u misiji ISAF, Vojni ordinarijat je počeo s upućivanjem vojnih kapelana u misiju. Trenutačno je s njima (prije toga bio je u Kabulu) fra Božo Ančić, vojni kapelan koji mnogo znači vojnicima u našem kampu jer se uz obavljanje svojih redovitih crkvenih dužnosti ističe i nekonvencionalnim pristupom ljudima, specifičnim humorom, ali i spremnošću da se u svakom trenutku zalazi za bolje uvjete rada i života svojih vojnika ili inicijativom za raznovrsne oblike pomoći njima i njihovim obiteljima. Tako smo u kampu Marmal imali prilike biti na, za većinu od nas najneobičnijoj misi u životu koju je držao, a tko drugi nego - fra Božo. Tako daleko od kuće, u kapelici koju su ranije uredili Nijemci, usred sjevernoafganske pustinje. Nakon mise fra Božo je dao izjave novinarima dviju televizija. Na pitanje o Afgancima i razlikama u mentalitetu, religiji i kulturi između njih i nas odgovorio je da ih unatoč očitim razlikama uviјek nastoji razumjeti i prihvati to u sebi. Istaknuo je da mu je ovdje posebno žao

djece, zbog uvjeta u kojima žive a s tim se slažu i ostali naši vojnici s kojima smo razgovarali.

I ovdje naše vojnike odlikuje već poslovnična umješnost u ophođenju s domaćim stanovništвом i iznimno korektni odnos koji proizlazi iz toga. Tako su nam rekli da mnogobrojni Afganci koji rade u kampu Marmal posebno vole zapovjednika jedne od desetina desetnika Ivicu Višića, vjerojatno zato što im se dobro uklapa u krajolik jer je i sam planina od čovjeka, a uz to dobroćudan. I visoki njemački i norveški časnici s kojima smo razgovarali puni su hvale za naše vojnike. Inače, Nijemci su vodeća nacija u kampu Marmal, kao i u Regionalnom zapovjedništvu Sjever, pa su tako i naše namjenski organizirane snage pješaštva pod njihovim zapovjedniштвом. Uz njihovu pomoć i uz pomoć zapovjednika pješačkog voda satnika Miroslava Katuše imali smo priliku razgledati kamp koji imponeira organiziranošćу, uvjetima smještaja u blindiranim, klimatiziranim kontejnerima, najmodernijim sustavima sigurnosti oko kampa, ali i tipično njemačkom čistoćom i urednošćу. Tako primjerice kazna za obavljanje male nužde izvan brojnih, strateški raspoređenih WC-a iznosi drastičnih 500 eura. Pa tko voli, nek' izvoli. U kampu se nalazi i supermoderna bolница, kažu u ovom trenutku jedna od najboljih u cijelom Afganistanu, u koju dolaze i teže ozlijedeni ili bolesni civili iz okolnih područja. Bili smo i na kratko prezentaciji poznatog njemačkog višenam-

jenskog oklopног vozila Dingo, tj. novije inačice Dingo 2. Dok je njihov avion Tornado letio iznad nas, njemački domaćini su nas upoznali i s istinski simpatičnim robotom Theodorom, koji izgleda kao da je upravo pristigao sa snimanja nekog od novih nastavaka "Rata zvijezda". Riječ je zapravo o daljinskom protuminskom sustavu koji služi za uklanjanje mina i eksplozivnih sredstava.

Hrvatski policajci među najboljima

Najveći dio našeg sedmodnevног boravka u Afganistanu protekao je ipak u Kabulu, u kampu Warehouse i u našem kampu Cobra unutar Warehousa. Uz zapovjednika kontingenta brigadira Dražena Bartolca, koji je s nama bio i u Mazar-e-Sharifu, ispunjavajući dužnost obilaska svih lokacija gdje se nalaze naši vojnici u Afganistanu - u kampu borave pripadnici vojne policije, ali i logističari i ostali. Uz vojnike tu su i dva službeni psa, prekrasni njemački ovčari od kojih je jedan zadužen za eksplozive, a drugi za narkotike. Ozbiljni i odgovorni profesionalci, a u slobodnom vremenu kućni, bolje rečeno, kamrovski ljubimci.

U prošlom broju spomenuli smo zavidno umijeće naših vojnih policajaca u vožnji kroz kabulski prometni kaos, a novinari koji su ovaj put bili štićene osobe, jer su policajci skrbili o njihovoј sigurnosti, mogli su se osobno uvjeriti koliko je to zahtjevan i složen posao. Vojni policajci su u Kabulu još od veljače 2003., stekli su golemo povjerenje Zapovjedništva ISAF-a i etablirali se među najbolje u svom pos-

lu. Stoga im se često povjeravaju najvažnije i najodgovornije zadaće. Osim što imaju zadaće pravnje za različite potrebe, primjerice za našeg boravka osiguravali su mađarskog ministra zdravstva u službenom posjetu Vladu Afganistana, vojni policajci obavljaju i niz drugih dužnosti. Izlaze na mjesto različitih događaja i izvan kampa Warehouse, provode ophodnje, kontrolu na glavnom ulazu u kamp, osiguranja i pregledе s vojnopolijskim psima itd. Za sve vrijeme rada kao integralni dio multinacionalne postrojbe vojne policije stalno su u vezi s ostalim međunarodnim snagama osiguranja, Turcima kao vodećima, te Bugarima, Talijanima i Portugalcima. Osim provedbe tih zadaća, namjenske snage Vojne policije provode i obuku lokalne civilne i vojne policije. Bili smo stoga i na ceremoniji završetka jednog od takvih tečaja, kad je zapovjednik NOS-a Vojne policije bojnik Tihomir Zebec, koji je već drugi put u misiji, dodijelio certifikate polaznicima.

S vojnim policajcima posjetili smo i streljanu Pol-e Charki u dolini blizu Kabula, tako da su se uz naše, bugarske i talijanske vojne policajce, uz autoritativno vodstvo narednice Maje Čavlović, novinari, snimatelji i fotografi kao okorjeli civili okušali u ga-

đanju iz vatre
trenog
oružja.
Prije

dolaska u Pol-e Charki obišli smo dolinu u kojoj se nalazi poznato groblje ruskih tenkova. Sve što je bilo uporabljivo na "pokojnim" tenkovima odnijeli su ili Rusi na odlasku ili Afganci kasnije.

"Dubrovnik" u kampu Cobra

Dio tima na koji također svi mogu biti ponosni, a imali smo ih prilike posjetiti naš je četveročlani medicinski tim. Posjetili smo ih baš u trenutku kad su (nažalost) imali pune ruke posla. Naime, dan ranije u bolnicu je dopremljen velik broj ranjenika, pripadnika afganistske policije koji su napadnuti u Bagramu, gradu na istoku zemlje. Naši medicinari, zajedno s kolegama iz Albanije i Makedonije rade u sklopu češke bolnice. Kao i uvijek, dali su sve od sebe, ali nekima od ranjenih nije bilo pomoći. Voditelj tima doktorica Dorotea Čandrić, iako vidno iscrpljena nakon teškog dana i noći iza sebe, bez problema je dala izjavu hrvatskim televizijama, pokazujući time da smatra važnim upoznati domaću javnost s njihovom misijom i zadaćama u Afganistanu. Da je naša medicinska "representacija", iako malobrojna, na visokoj cijeni, potvrđuje i to što je u Zapovjedništvu ISAF-a jednu od dužnosti preuzeo i naš liječnik, pukovnik Mario Dadić.

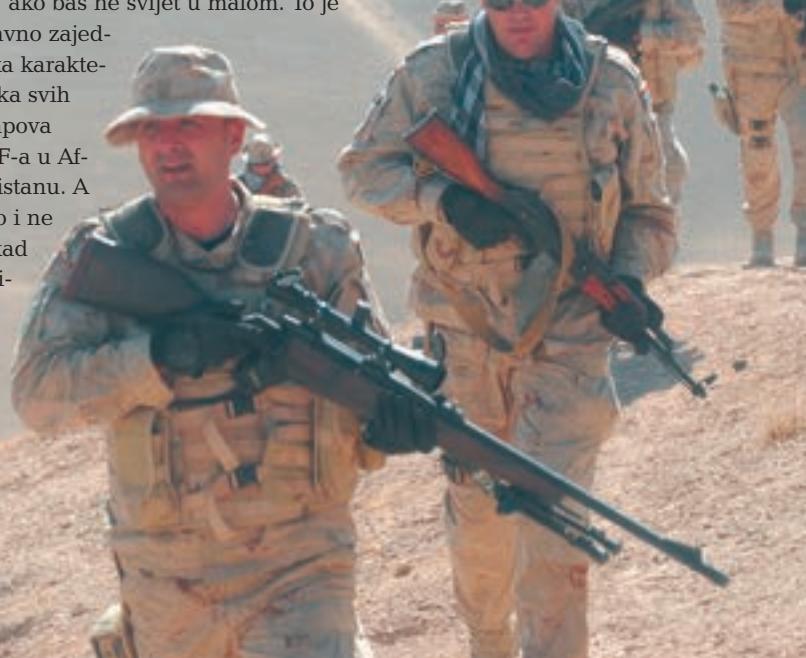
Za uspješnost misije u Afganistanu osim ovladavanja klasičnim vojnim vještinama i dobrog odnosa s domaćim stanovništvom, važno je znati i dobro funkcionirati u multinacionalnom okruženju. Multinacionalni kamp Warehouse s punim pravom nosi taj pridjev. Može se reći - Europa u malom, ako baš ne svijet u malom. To je naravno zajednička karakteristika svih kampova ISAF-a u Afganistanu. A kako i ne bi, kad u mi-

siji ISAF trenutačno sudjeluje 26 članica i 11 nečlanica NATO-a. Vodeća nacija u kampu sada su Francuzi koji su zamijenili Nijemce, od kojih se pak većina preselila prema sjeveru zemlje, baš prema Mazar-e-Sharifu. Svatko nastoji djelić nečega karakterističnog za svoju zemlju prenijeti ovamo kako bi se osjećao ugodnije i malo ublažio nostalgiju. Tako su Francuzi u dvorištu ispred francuskog caffe-bara postavili repliku Eiffelovog tornja visoku nekoliko metara (može se koristiti i kao božićno drvce). Portugalci su polovicu svog kafića ispunili vrlo vjernom kopijom znanog lisabonskog tramvaja, turističke atrakcije koja vozi i po najstrmijim i najužim ulicama portugalskoga glavnog grada. Imali smo priliku uživati u južnjački veselom ugođaju njihovog kafića u neposrednoj blizini našeg kampa Cobra. Tom južnjačkom ugođaju prilagodilo se i žensko osoblje iz Nepala i Rusije koje je plesalo s Portugalcima. Malo duže se čekalo za šankom, ali naravno nitko normalan se zbog tog ne uzbuduje. A kad je šank napokon opet proradio, susreli smo visokog mulata iz Mozambika, pripadnika specijalnih postrojbi portugalske vojske, koji je kad je saznao da smo iz Hrvatske platio piće kompletne ekipi. Ipak treba reći da je u svim ugostiteljskim objektima i u Warehouse-u i u kampu Marmal (koje smo također posjećivali) "fajront" već u 22 sata.

Naravno i naši se trude ostaviti pečat u kampu Cobra, pa tako na krovu sad već kultne

ljetne terase piše "Dubrovnik". Na svakom je koraku očit je trud naših vojnika da se na što bolji način osmisli život za šestomjesečnog boravka u kampu bez mogućnosti bar kratkog dopusta i susreta s najmilijima. Između kontejnera za život i rad nalazi se prostrana prostorija za popodnevni i večernji odmor s biljarskim stolom i televizorom. Tu je i mala kuhinja u kojoj vojnici mogu skuhati ili ispeći nešto za svoju dušu kad im dosadi hrana u menzi ili u nekoj od pizzerija ili drugih restorana u kampu. Nemjerljivo značenje za kontakt (bar na daljinu) s članovima obitelji i priateljima predstavlja mala internet soba s tri računala, a kažu da je za to zaslužan ovdašnji glavni ekspert za informatiku natporučnik Robert Poljak.

Veseliji trenuci nastupili su kad su naši u kampu, u skladu s povremenom tradicijom, organizirali roštilj i slavonski čobanac za novinare, sve naše vojnike koji nisu bili na dužnostima, ali i goste iz drugih vojski ISAF-a. Opet internacionalan ugođaj, došli su Francuzi, Turci, Bugari, Tali-jani, Portugalci, Nijemci, Afganci, ali ovaj put u našoj režiji. tj. kad je čobanac u pitanju u režiji majstora Zeke, razvodnika Krunoslava Zečića. Na kraju moramo spomenuti i bojnika Sinišu Marolta i časničkog namjesnika Romana Karla, koji su tijekom čitavog boravka nesebično bili na usluzi novinarskoj ekipi. Naravno da smo upoznali još niz sjajnih osoba, i u Kabulu i u Mazar-e-Sharifu, i nakon dugo vremena susreli neke prijatelje i poznate kolege, ali nažalost zbog ograničenosti prostora nismo u mogućnosti sve ih spomenuti. Isto tako, zbog kratkoće vremena - a sedam dana u prostranom Afganistanu je doista premalo - nismo stigli obični pripadnike našeg kontingenta u Mobilnom promatračkom timu za vezu (MLOT) u Chagcharanu, Operativnom mentorskom timu za vezu (OMLT) u kampu Mike Span u Mazar-e-Sharifu, kao i naše vojnike koji su smješteni u POL-e Khomriju u sklopu tamošnjeg Provincijsko-rekonstrukcijskog tima. Ne treba posebno isticati da i oni zbog vrste zadaća i načina kako ih obavljaju također zaslužuju medijsku i svaku drugu pozornost. Zato ih spominjemo u ovom članku, a posjet njima morat ćemo prepustiti nekoj drugoj "ekspediciji". ■

Održano 11. prvenstvo OSRH-a u orijentacijskom trčanju

Sportski duh u vojničkim redovima

Na prvenstvu su sudjelovala 82 natjecatelja iz 11 postrojbi HV-a te gosti iz Slovenske vojske, u ženskoj konkurenciji prvi je put održano ekipno natjecanje i štafeta, a posebno je pozdravljen odaziv i uspjeh kadeta čije sudjelovanje daje nadu da će se sportski duh i dalje njegovati u redovima OSRH-a

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Jedanaesto prvenstvo OSRH-a u orijentacijskom trčanju održano je u Delnicama od 5. do 8. studenoga. Na prvenstvu su sudjelovala 82 natjecatelja, među kojima 19 žena koje su se prvi put natjecale ekipno i u štafeti, a posebno je pozdravljen odaziv i uspjeh kadeta čije sudjelovanje daje nadu da će se sportski duh i dalje njegovati u redovima OSRH-a. Uz ovogodišnje domaćine i organizatore, Bojnu za specijalna djelovanja te Kadetsku bojnu HVU-a, natjecali su se predstavnici svih gardijskih brigada, 16. trbr, 350. vojno-obavještajna bojna, Središte za obuku i doktrinu logistike iz Požege te GSOS-a i HKoV-a, a s gostima iz Slovenske vojske, s kojima Hrvatska vojska ima intenzivnu suradnju u raznim sportskim disciplinama, održano je međunarodno natjecanje. Jedan od naših najboljih predstavnika, poručnik Damir Miljković, sudjelovao je na gotovo svim dosadašnjim prvenstvima i na devet svjetskih, višegodišnji je prvak Časničke škole u orijentacijskom trčanju, bio je i najbolji pripadnik OSRH-a te prvak države u više disciplina, kao i najbolji sportaš Jastrebarskog. Uz brojne naslove osvojene u svijetu sporta, bio je i najbolji polaznik naraštaja Temeljne časničke škole. No, ovom prilikom želio je istaknuti deseteročlanu ekipu Kadetske bojne koja je pod njegovim vodstvom osvojila više medalja, izrazivši zadovoljstvo njihovim angažmanom u mjesec i pol priprema za prvenstvo te ostvarenim rezultatima. "Pokazali su golemu motivaciju", dodao je, zaključivši da ima temelja za buduće reprezentativce.

Najbolja u ženskoj konkurenciji bila je desetnica Valentina Županić iz 2. gbr, kojoj je ovo u jedanaest godina službe treće prvenstvo, a uz orijentacijsko trčanje bavi se aktivno i atletikom, pa sudjeluje na brojnim vojnim i civilnim natjecanjima u zemlji i inozemstvu. Kao napredak u odnosu na protekla prvenstva istaknula je sudjelovanje većeg broja žena, napominjući da bi odaziv trebao biti veći jer se sportskim natjecanjima jača borbeni duh u vojničkim redovima i stvaraju nova prijateljstva. "Bit je i u druženju, ne samo u rezultatima", poručila je, podsjetivši da i geslo CISM-e promiče prijateljstvo kroz sport. Među natjecateljima je i bračni par Gobec, Neda i Karlo, oboje sudionici svih dosadašnjih prvenstava. Bojnica Neda Punek-Gobec na proteklom je deset čak osam puta osvojila prvo mjesto na duge i četiri puta na srednje staze, pa se i ovaj put okitila s više medalja, a u razgovoru s Karlom saznali smo da je čak devetero aktivnih sportaša iz te obitelji. On je voditelj vojne reprezentacije orijentacijskog trčanja i petoboja te predsjednik civilnog Orijentacijskog saveza, a kao i njegove kolege pohvalio je veći odaziv žena i mladih natjecatelja. Na kraju prvenstva svim natjecateljima čestito je zapovjednik BSD-a brigadir Nikolina Županić, najboljima je uručio medalje i pehare, i istaknuo važnost njegovana sportskog duha u vojničkim redovima radi jačanja fizičke spremnosti. Uz golem entuzijazam tih ljubitelja sporta iz redova OSRH, za uspješnu organizaciju i provedbu natjecanja zaslужan je i Orijentacijski klub Ris iz Delnica, čime je potvrđena dobra vojno-civilna suradnja na tom području. ■

Rezultati 11. prvenstva OSRH-a u orijentacijskom trčanju

KRATKA STAZA

- M (57) 1.9 km 40 m/u 14 KT
 1. sk. Danijel Kataleći, 350. VOb
 2. ds. Vladimir Tkalec, 2. gbr
 3. prč. Damir Miljković, HVU - Kadetska bojna
 W (18) 1.8 km 40 m/u 10 KT
 1. ds. Valentina Županić, 2. gbr
 2. bj. Neda Punek-Gobec, GS OSRH
 3. k. Maja Marukić, HVU - Kadetska bojna

DUGA STAZA

- M (58) 5.8 km 210 m/u 12 KT
 1. prč. Damir Miljković, HVU - Kadetska bojna
 2. ds. Vladimir Tkalec, 2. gbr
 3. sk. Silvio Šafran, 350 VOb
 W (18) 4.5 km 170 m/u 7 KT
 1. DS. Valentina Županić, 2. gbr
 2. k. Maja Marukić, HVU - Kadetska bojna
 3. bj. Neda Punek-Gobec, GS OSRH

EKIPNO - muškarci

1. 350. Vob
 2. 2. gbr - 1. ekipa
 3. 3. HVU - Kadetska bojna

EKIPNO - žene

1. HVU - Kadetska bojna
 2. 2. gbr
 3. 1. gbr

ŠTAFETA - muškarci

1. 350. Vob
 2. 2. gbr - 1. ekipa
 3. 2. gbr - 2. ekipa

ŠTAFETA - žene

1. 2. gbr
 2. HVU - Kadetska bojna - 1. ekipa
 3. HVU - Kadetska bojna - 2. ekipa

MEĐUNARODNO NATJECANJE - KRATKA STAZA

- M (57) 1.9 km 40 m/u 14 KT
 1. sk. Danijel Kataleći, 350. VOb
 2. ds. Vladimir Tkalec, 2. gbr
 3. prč. Damir Miljković, HVU - Kadetska bojna
 W (18) 1.8 km 40 m/u 10 KT
 1. ds. Valentina Županić, 2. gbr
 2. bj. Neda Punek-Gobec, GS OSRH
 3. prč. Lidija Hribar, Slovenska vojska

MEĐUNARODNO NATJECANJE - DUGA STAZA

- M (58) 5.8 km 210 m/u 12 KT
 1. prč. Damir Miljković, HVU - Kadetska bojna
 2. prč. Janko Pretnar, Slovenska vojska
 3. vod. David Rihterič, Slovenska vojska
 W (18) 4.5 km 170 m/u 7 KT
 1. ds. Valentina Županić, 2. gbr
 2. prč. Lidija Hribar, Slovenska vojska
 3. k. Maja Marukić, HVU - Kadetska bojna

Obilježena godišnjica 92. zb Pula

Šesnaest godina uspjeha, stvaranja i napretka

U 92. zb Pula, 12. studenoga obilježena je 16. godišnjica osnutka 92. zb Pula i održana komemoracija za poginule pripadnike HRZ-a i MUP-a.

Na svečanosti su bili zamjenik zapovjednika HRZ-a i PZO-a brigadir Ivan Bosak, obitelji poginulih, umirovljeni pripadnici postrojbe, dosadašnji zapovjednici postrojbe, te predstavnici lokalnih vlasti i udruge. Načelnima su se prigodnim govorom obratili zapovjednik 92. zb bojnik Stanko Hrženjak i zamjenik zapovjednika HRZ-a i PZO-a brigadir Ivan Bosak. Bojnik Hrženjak podsjetio je na povjesne dane stvaranja 92. zrakoplovne baze Pula, kad su pripadnici Hrvatske vojske zaposjeli pulsku zračnu luku. Nažalost, tog 12. studenog 1991. od nagaznih mina JA poginula su četiri djelatnika, za koje je ovom prigodom održana komemoracija ispred spomen-obilježja.

Okosnicu baze činila je u to vrijeme zrakoplovna skupina osnovana pri 119. brigadi, koja je okupila pilote letače, zrakoplovne tehničare te dragovolje. Stvaranjem uvjeta za normalno funkcioniranje u travnju 1992. počela je redovita obuka i trenaža naših pilota, koji potom preuzimaju zadaće u

sklopu djelovanja HRZ-a. Otad pa do kraja 1995. pripadnici 92. zb sudjelovali su u svim akcijama HV-a tijekom Domovinskog rata i uspješno ih izvršili. Novo vrijeme postavilo je pred 92. zb nove izazove, usmjerene na mirnodopske zadaće i aktivnosti. Stoga se više pozornosti posvećuje škоловanju pilota. Do danas su odškolovana tri naraštaja pilota lovačkog zrakoplovstva, a usporedno se provodilo i škоловanje zrakoplovno-tehničkog sastava. U tom razdoblju 92. zb Pula potvrdjivala se i u organizaciji zajedničkih vojnih vježbi uspješno surađujući s US Air Force, Navy Air Force, Royal Air Force, zrakoplovstvom Republike Italije, zrakoplovstvom Republike Francuske, a u vježbi Noble Midas 07 zajednički su letjeli s kolegama iz Grčke, Turske, Španjolske i Nizozemske. Kako je istaknuo bojnik Hrženjak, zb Pula postala je mjesto izvrsnosti i uspjeha, mjesto stalnog učenja i napretka, odigravši časnu ulogu u povijesti stvaranja Hrvatske vojske.

Bila je to prilika i da se za zasluge i osobni doprinos u stvaranju 92. zb Pula te HRZ-a i PZO-a u cijelini, pos-

snimio M. BABIĆ

mrtno dodijele plakete poginulim pripadnicima postrojbe, Stevi Grbiću, Vicalju Marjanoviću, Dušanu Bulešiću, Marijanu Vinkoviću (razminiranje zb 1.11.1991.), te Dragunu Garvanu i Dragutinu Bariću (napad JNA na zračnu luku Vrsar 21.11.1991.). Nakon svečanog postrojavanja upriličena je i projekcija videomaterijala o životu i radu postrojbe tijekom proteklih 16. godina. U sklopu obilježavanja godišnjice baze održan je i šahovski turnir, na kojem su sudjelovale ekipe ŠK "Pula", ŠK "Uljanik", ŠK "Vodnjani" i 92. zb Pula. Prvo mjesto osvojila je ekipa 92. zb Pula, drugo mjesto pripalo je ekipi ŠK "Uljanik", a mlađoj ekipi ŠK "Pula", sastavljenoj od kadeta i juniora, pripalo je treće mjesto. U pojedinačnoj konkurenciji između 16 natjecatelja najbolji je bio Zoran Račić, drugo mjesto osvojio je Enes Zanačić, a treće Joško Fiamengo. Zapovjednik baze, bojnik Hrženjak, najuspješnijima je uručio pehare, plakete i diplome.

M. BABIĆ

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
PERSONALNA UPRAVA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za upućivanje časnika OSRH u mirovne misije UN-a u 2008./2009.

OPĆI UVJETI:

- najmanje pet godina službe u OSRH na časničkoj dužnosti
- manje od 50 godina života
- povoljna ocjena zdravstvene sposobnosti za službu u mirovnoj misiji

- poznavanje traženog stranog jezika > 70% ALCPT
- ispunjena izjava o dragovoljnosti
- položen vozački ispit "B" kategorije
- osobni čin: poručnik - pukovnik
- za dužnosti vojnih promatrača završen tečaj za vojne promatrače UN-a, a po mogućnosti napredna časnička izobrazba; za stožerne časnike najmanje tečaj za stožerne časnike UN-a, a po mogućnosti Zapovjedno-stožerna škola.

Raspis s konkretnim misijama, dužnostima i uvjetima dostavljen je svim ustrojbenim cjelinama MORH-a i OSRH dopisom Personalne uprave (J-1) GS OSRH, KLASA:018/07-01/1, URBROJ: 512-06J1-0202-07-503 od 30. listopada 2007.

Detaljne informacije i sadržaj raspisa časnici trebaju zatražiti kod nadležnih personalnih djelatnika u svojim ustrojbenim cjelinama.

Prijave kandidata s ispunjenom izjavom o dragovoljnosti i tiskanicom uz prijavu za mirovne misije treba putem nadređene ustrojbene cjeline dostaviti Personalnoj upravi (J-1) GS OSRH do **18. prosinca 2007.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/66 31-128, 31-568 i 31-168.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA UGOVARANJE I NABAVU**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**Za popunu slobodnih ustrojbenih mjesta
u Službi za ugovaranje i nabavu:**

1. Viši stručni savjetnik za pravne poslove

- VSS, Pravni fakultet
- 10 godina radnog iskustva
- položeni DSL
- poznавање engleskог jezika
- 1 izvršitelj

**2. Stručni savjetnik za robe i
usluge tehničke i prometne struke**

- VSS, tehnički ili ekonomski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSL
- 1 izvršitelj

**3. Stručni savjetnik za telekomunikacijsku
i elektroničku opremu i materijal**

- VSS, ekonomski ili elektronički smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSL
- 1 izvršitelj

**4. Stručni savjetnik za projektnu
i tehničku dokumentaciju**

- VSS, arhitektonski ili građevinski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSL
- 1 izvršitelj

**5. Stručni savjetnik za informatičku
i uredsku opremu i materijal, grafičke
usluge, tiskanice i tisk**

- VSS, ekonomski ili informatički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

**6. Stručni suradnik za opskrbna
sredstva i opremu**

- VSS, ekonomski ili tehnički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

**7. Stručni suradnik za izgradnju
vojnih i drugih objekata**

- VSS, građevinski ili ekonomski smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

**8. Viši stručni referent za
izradu periodičnih izvješća**

- VSS, informatičkog smjera
- vježbenički staž 14 - mjeseci
- 1 izvršitelj

Natječaj je otvoren do **31. prosinca 2007.**
Za sve informacije s internim natječajem
kontakt telefon je **4567-650.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAMBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO I PARTNERSTVO ZA MIR**

**objavljuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**1. Viši stručni savjetnik - zamjenik vojnog predstavnika,
ustrojbeno mjesto: brigadir, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija**

Uvjeti - osobni čin: brigadir

- VSS - društveni ili tehnički smjer
- zapovjedno i operativno iskustvo
- završena 3. razina vojne izobrazbe
- 10 godina radnog staža

2. Viši stručni savjetnik za NATO i PzM, ustrojbeno mjesto:

pukovnik - dva izvršitelja, mjesto službe, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: bojnik, pukovnik

- VSS - društveni ili tehnički smjer
- zapovjedno i operativno iskustvo
- završena 3. razina vojne izobrazbe
- 10 godina radnog staža

3. Stručni savjetnik za PXP-IPP - ustrojbeno mjesto:

bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik, bojnik

- VSS društvenog ili tehničkog smjera
- 5 godina staža u struci

4. Stručni savjetnik za PARP - ustrojbeno mjesto:

bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik, bojnik

- VSS društvenog ili tehničkog smjera
- 5 godina staža u struci

5. Viši stručni referent za PCC, ustrojbeno mjesto satnik

- jedan izvršitelj, mjesto službe Mons, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik

- društveni ili tehnički smjer
- 5 godina staža u struci

6. Viši stručni savjetnik - dva izvršitelja,

mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - VSS-SRM I.

- DSI
- 10 godina staža u struci

7. Stručni suradnik - prevoditelj - jedan izvršitelj,

mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - VSS, društvenog smjera - SRM I.

- prednost poznavanje francuskog jezika
- DSI

Osim navedenih uvjeta za popunu navedenih radnih mjesta očekuje se:

- posjedovanje važeće sigurnosne provjere razine SECRET
- iskustvo u radu s NATO tijelima i/ili međunarodnim organizacijama
- iskustvo vezano uz funkcionalno područje za koje se kandidat prijavljuje
- znanje engleskog jezika, minimalno 90% ALCPT ili STANAG 3232

Upućivanje imenovanih u Bruxelles je do **20. kolovoza 2008.**

sa stupanjem na dužnost **od 1. rujna 2008.**

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta potrebno je dostaviti do **1. prosinca 2007.** na adresu: **Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/4568-856 ili 01/4568-099.**

Bolji zapovjedni sustavi

pleta za opskrbu strujom i klimatizacijskih uređaja za opremanje mobilnih zapovjednih središta njemačke kopnene vojske. Svrha tog ugovora je osigurati da mobilni zapovjedni kontejneri mogu raditi sigurno i stabilno u bilo kojem dijelu svijeta. Naručena će oprema biti dostavljena do 2011., a bit će znatan iskorak u omogućavanju rada u otežanim uvjetima. Osim toga bit će dostavljeno i 38 proširivih kontejnera koji će se rabiti kao mobilna bojišnička brigadna zapovjedna središta.

Mobilna zapovjedna središta imaju kompleksnu električnu i elektroničku opremu i vrlo je važno osigurati stabilno napajanje i

stabilnu temperaturu, posebice u vrućem podneblju. To posebno dolazi do izražaja u mirovnim operacijama

EUROPSKA tvrtka EADS, odnosno njezin odjel Defence Electronics, dobila je ugovor o dostavi 520 kom-

ma koje se odvijaju u izvaneuropskim područjima, najčešće s bitno toplijom klimom.

Takva su zapovjedna središta zamisljena i dizajnirana tako da zaštite sustav obrade podataka. Radne prostorije omogućavaju instaliranje potrebne opreme, a kontejneri mogu djelovati na vozilu ili se mogu skinuti s vozila i biti stacionarni. Imaju i posebni dio u koji su smješteni NKB zaštitni sustavi, te energetski i klimatizacijski dio koji osiguravaju normalan rad svakog kontejnera u područjima bez ikakve infrastrukture.

Model opskrbe električnom energijom i osiguranje potrebne radne temperature pomoći klimatskog uređaja koji je razvila tvrtka EADS znatno smanjuje operativne troškove jer sustav dio energije za svoj rad dobiva od otpadne toplinske energije motora. Nadzor rada i kontrola svih funkcija su automatizirani.

M. PETROVIĆ

Kineski školski avion Chu Ying

NA KINESKOM zrakoplovnom velesajmu Beijing Aviation Expo 2007, održanom potkraj rujna, kineska tvrtka Hongdu Aviation Industry i ruska Jakovlev Design Bureau javnosti su predstavile zajednički rad na novom školskom avionu koji će nositi ime Chu Ying. Riječ je o avionu koji će biti namijenjen temeljnoj i naprednoj obuci kineskih vojnih pilota. Prema najavama tih tvrtki, do kraja ove godine trebala bi biti dovršena izrada prvog prototipa, koji bi svoj prvi probni let trebao imati tijekom iduće godine, a do 2010. trebao bi biti završen postupak certificiranja aviona. Temeljna svrha proizvodnje Chu Yinga je zamjena postojećeg kineskog školskog aviona za temeljnu i naprednu obuku pilota PT-6, čija je proizvodnja započela tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća. Uz to, interes Rusije u ovom *joint venturu* je suproiz-

vodnja aviona koji bi se rabio za potrebe ruskog ratnog zrakoplovstva.

Dizajn Chu Yinga se temelji na projektu ruskog školskog aviona Jak-152. Svaka bi zemlja imala svoju liniju za sklapanje aviona, odnosno svaka bi zasebno razvijala i ugrađivala svoju pogonsku skupinu. Na ruskom avionu to bi bio provjereni devetcilindrični motor Stern-

motor Vedenejev M-14Ch snage 355 ks. Maksimalna krstareća brzina koju će moći postići je 500 km/h, uz maksimalni dolet od 1000 km, dok će operativni vrhunac leta biti 6000 m. Maksimalna težina na polijetanju bit će 1320 kg. U avione će se ugrađivati izbacivo sjedalo Zvezda SKS-94Mja.

I. SKENDEROVIC

Nova patrolna vozila

BRITANSKO ministarstvo obrane s tvrtkom DML iz Plymoutha sklopljilo je ugovor vrijedan 30 milijuna funti o dostavi određene količine naoružanih patrolnih vozila. Vozila imaju oznaku MWMIK (Mobility Weapons Mounted Installation Kit), a bit će dodijeljena postrojbama koje su raspoređene u Afganistanu.

MWMIK je nastao na temelju terenskog vozila koje proizvodi tvrtka Supacat Ltd. Podvozje vozila radit će tvrtka Universal Engineering Ltd, motor će osigurati tvrtka Cummins, a transmisiju tvrtka Allison. Konačnu integraciju svih sustava obavljaće tvrtka DML u pogonu u Devenportu.

Vozilo će postrojbama omogućiti veću pokretljivost, a po dobrom putu može postići maksimalnu brzinu od 120 km/h. Na vozilo MWMIK se

može postaviti razno oružje, najsnajnije je teška strojnica kalibra 12,7 mm ili automatski bacač granata kalibra 40 mm.

Posadu čine tri vojnika i njihovo osobno oružje, a zahvaljujući dobroj pokretljivosti nisu ograničeni samo na puteve i dobro prohodan teren već se mogu upustiti i u vožnju po

težim terenima. Predviđeno je da prvi primjerici vozila MWMIK stignu postrojbama na terenu početkom 2008. godine. Tvrta DML ima još jedan ugovor kojim je dogovorenija dostava sličnih ali većih vozila u inačici 6x6, koja su logističko-terenska vozila.

M. PETROVIĆ

Borbena bespilotna letjelica Dark Sword

MEĐUNARODNI zrakoplovni vjesnjak Beijing Aviation Expo 2007 skrenuo je pozornost na još jedan kineski koncept bespilotne letjelice.

Riječ je o konceptu prve kineske borbene bespilotne letjelice pod nazivom Dark Sword. Iako je prvi put svjetskoj javnosti koncepcija predstavljena u studenome prošle godine na Zhuhai Air Showu, a potom na ovogodišnjem Paris Air Showu, Dark Sword ne prestaje intrigirati ostatak svjetske zrakoplovne industrije, posebice one vojne.

Dark Sword je projekt Shenyang Aircraft Design and Research Instituta. Iznimnu pozornost na tu prvu kinesku UCAV (Unmanned Combat Air Vehicle) letjelicu privuklo je nje-

zino predstavljanje kao platforme predodređene ponajviše za zračnu borbu. Dizajn Dark Sword-a pokazuje kako mu je veliki uzor dizajn tru-

čeni su jedino tijekom uzletno-slijetne faze leta. Prema određenim analitičarima, usisnik zraka i mlaznice motora mogu značiti kako se

Kina bavi mogućnošću ugradnje ramjet motora, pa bi Dark Sword umjesto supersoničnih performansi mogao imati one hipersonične. Prema najavama, letjelica bi trebala imati veliki dolet i operativni vrhunac leta, što opet može upućivati na očekivanu strategiju uporabe.

Do studenoga prošle godine razni svjetski analitičari su predviđali kako će Kini trebati znatno više vremena

da dosegne tehnološku razinu koja omogućava razvoj borbene bespilotne letjelice. No, Kina proteklih godina snažnim tehnološkim napretkom uporno demantira takve prognoze.

I. SKENDEROVIC

pa i krila borbenih aviona zadnje generacije, pa je jasno kako je riječ o letjelici koja će imati mali radarski odraz, velik broj upravljačkih površina, a otvoreno se navodi kako su kanardi uvlačivi, odnosno izvu-

Kompozitno streljivo

BRITANSKA tvrtka QinetiQ je potkraj listopada na vojnom poligoni Eskmeals, u pokrajini Cumbria, ispalila prvi potpuno kompozitni projektil LWAM (LightWeight Advanced Munition) dužine jednog metra. Riječ je o pokusnom ispaljenju u sklopu programa razvoja modernih snaga za bojište sutrašnjice. Program se odvija pod vodstvom britanskog ministarstva obrane i pokriva brojna područja razvoja raznih sustava, uključujući i napredno streljivo. Istražuje tehnologije potrebne da se buduće snage opreme lakov opremom i streljivom koja bi,

uz zadržavanje najmanje današnjih performansi, omogućila znatno lakše sustave i streljivo.

LWAM ima masu od 30 kg, kalibra 155 mm i može nositi različita punjenja, uključujući kasetno streljivo u raznim izvedenicama (eksplozivno, dimno, osvjetljavajuće...). Ima iste balističke i taktičke značajke kao današnje konvencionalno streljivo, uz jednu napomenu. Naime, današnje konvencionalno streljivo kalibra 155 mm ima masu od minimalno 40 kg. Planirano je da novo

streljivo LWAM bude opremljeno sustavima za precizno vođenje kako bi se osigurala najveća preciznost i minimizirale kolateralne štete.

Projektil LWAM je ispaljen iz haubice kalibra 155 mm s cijevi dužine 39 kalibara i prvi rezultati su pokazali da je bez problema izdržao visok pritisak, naprezanje i ubrzanje u cijevi oružja. Tijekom leta do cilja projektil je funkcionirao uobičajeno i nije bilo nikakvih problema.

M. PETROVIĆ

Kanada nabavlja nove arktičke patrolne brodove

KANADSKA vlada njavila je nabavu šest do osam odobalnih patrolnih brodova klase Polar 5 namijenjenih plovidbi arktičkim vodama, a vrijednost cjelokupnog projekta procjenjuje se na 3,1 milijardu kanadskih dolara (2,93 milijarde američkih dolara).

Tijekom izborne kampanje u 2005. i 2006. godini konzervativna stranka obećala je povećati sredstva namijenjena obrani kanadskog suvereniteta nad teritorijem Arktika, uključujući nabavu triju naoružanih ledolomaca za potrebe mornarice, osnivanje civilno-vojne morske luke blizu grada Iqaluit na otoku Baffin, postavljanje podvodnog sustava za nadzor, uspostavu centra za vojnu obuku u blizini Cambrige Bayja i uspostavu dviju eskadrila bespilotnih letjelica. Mornarica je bila pro-

tiv nabave tri teško naoružana ledolomca, te je uvjerila vladu u potrebu nabave višenamjenskih arktičkih odobalnih patrolnih brodova.

Kako trenutačno ne postoji nijedan projekt broda zahtijevanih karakteristika i mogućnosti, potrebno je pristupiti razvoju novog projekta. Tehnički zahtjevi uključuju duljinu oko 100 metara, uz istinsinu 3000 tona i posebno ojačan trup za plovidbu morem zaledenim do jednog metra, čiji se led sastoji od starijih, a time i čvršćih ploča koje mogu oštetići oplatu broda. Novi patrolni brodovi moći će provoditi zadaće u trajanju do četiri mjeseca, imati maksimalni doplov 6000 nautičkih milja i najveću brzinu od najmanje 20 čvorova, te biti operativni do stanja mora 4. Moći će pružati potporu operacijama na obali pomoću desantnog plovila i biti potpora u zračnim zadaćama s helikopterima ili bespilotnim letjelicama. Arktički odobalni patrolni brodovi provoditi će operacije nadzora u kanadskoj ekskluzivnoj ekonomskoj zoni

(EEZ), uključujući čitavu duljinu Sjeverozapadnog prolaza u toplijim ljetnim mjesecima i prilazima zimi. Gradnju nove klase brodova izvodiće kanadska brodogradilišta uz domaće i strane podizvođače. U sljedećih 24 mjeseca planirani su radovi na definiranju projekta novog broda, dok se isporuka prvog broda u klasi očekuje oko 2013. godine.

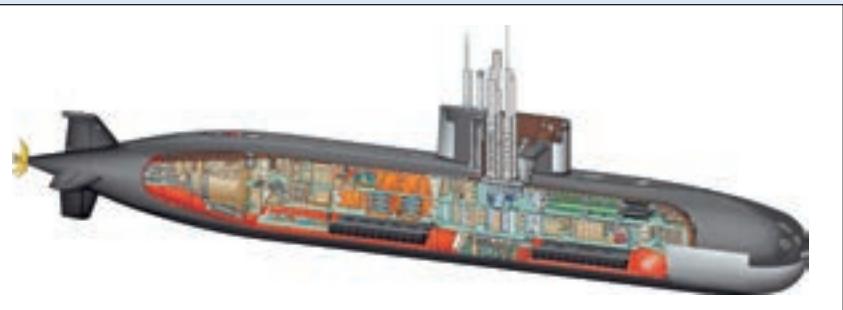
Sadašnja flota kanadskih obalnih vojnih brodova klase Kingston ne može se učinkovito rabiti do krajnjih granica EEZ-a, ima ograničene mogućnosti djelovanja u otvorenim vodama oceana, ograničenu brzinu, ograničen kapacitet za potporu operacijama naknadnog ukrcanja, a nemaju mogućnost uporabe helikoptera. Operativni su jedino u ljetnim mjesecima kad nema leda.

Od ukupne vrijednosti projekta nabave novih patrolnih brodova, 274 milijuna dolara investirat će se u gradovima Esquimalt i Halifax u infrastrukturu potrebnu za vez brodova, dok će u Nunavutu biti objekti namijenjeni dokiranju brodova i punjenju gorivom. Uz cijenu izgradnje brodova, predviđeno je kako će mornarica u sljedećih 25 godina investirati oko 3,4 milijarde kanadskih dolara u održavanje.

M. PTIĆ GRŽELJ

Rusija nagovijestila prodaju podmornica Venezueli

RUSKA državna vojna agencija za izvoz opreme Rosoboronexport nagovijestila je kako je vrlo blizu zaključenju posla izvoza svojih podmornica s Venezuelom. Istaknuto je kako je za potrebe venezuelske mornarice moguća nabava pet dizel-električnih podmornica Project 636 (izvedenice podmornica klase Kilo (Project 877EKM)) po cijeni

oko 200 milijuna dolara za jednu, razvijenih u projektnoj tvrtki Rubin Design Bureau i do četiri dizel-električne podmornice klase Lada (Project 677) s anaerobnim pogonom. Podmornice tipa 636 bile bi građene u ruskim brodogradilištima, a po projektu bi bile vrlo slične onima u operativnoj službi ruske, kineske, indijske i iranske mornarice. Glavni direktor agencije Rosoboronexport Sergei Chemezov u izjavi danoj početkom srpnja istaknuo je kako su pregovori u tijeku, ali konačan ugovor još uvijek nije potpisana.

Ratna mornarica Venezuele u operativnom sastavu ima dvije podmornice tipa 219/1300, klase Sabalo, izgrađene u Njemačkoj sredinom 1970-ih. Planovi za zamjenu starih podmornica i povećanje flote objavljeni su u rujnu 2005. Iako Venezuela posjeduje brojčano zavidnu flotu fregata, brzih raketnih brodova i desantnih brodova, sve plovne jedinice su stare više od 20 godina.

U skladu s posljednjim podacima, Venezuela je peti najveći svjetski korisnik ruske vojne opreme nakon Alžira, s narudžbama vrijednim 3,4 milijarde američkih dolara u razdoblju 2005. - 2006. Uz moguću nabavu ruskih podmornica, vrlo je vjerojatna i nabavu ruskih helikoptera i teretnih vojnih zrakoplova.

M. PTIĆ GRŽELJ

Black Buzzard bespilotna letjelica

PROTEKLI kineski zrakoplovni velesajam Beijing Aviation Expo 2007 brojne domaće tvrtke nastojale su što bolje iskoristiti za predstavljanje svojih novih proizvoda. Tako je između ostalog privatna kineska tvrtka Black Buzzard Aviation Technology predstavila svoja dva projekta minibespilotnih letjelica Black Buzzard, pokretanih miniturbinskim motorima. Na određeni način svojim dimenzijama i performansama podsjećaju na leteće mete, što njihov proizvođač odlučno opovrgava, navodeći kako su to dvije bespilotne letjelice, namijenjene zadaćama nadzora iz zraka uz autonomiju bo-

ravka u zraku do tri sata.

Snažnija inačica Black Buzzarda nosi oznaku HFT-60A, može postići maksimalnu brzinu od 600 km/h, uz maksimalni operativni radijus od 150 km. Raspon krila je 2,3 m, duljina trupa 3,4 m, dok je maksimalna težina na polijetanju 90 kg. Pogonski blok čini kineski motor VWP-60, a letjelica se u zrak lansira mobilnim lanserom, dok se spuštanje obavlja pomoću padobrana. Letjelica može samostalno "odletjeti" po prethodno računalno zadanoj ru-

ti, odnosno njome se može izravno upravljati prijenosnim računalom koje čini jezgru zemaljske postaje.

Slabija inačica Black Buzzarda nosi oznaku HFT-40A. Njezina maksimalna težina na polijetanju je 40 kg. Raspon krila je 2,1 m, dok je duljina trupa 3,2 m. Operativni radijus je 80 km, dok je maksimalna brzina koju može postići 270 km/h

I. SKENDEROVIĆ

Simulatori

Kako pripremiti vojнике u miru za ono što ih čeka u ratu, ili danas, u mirovnoj misiji. To je pitanje jedno od srednjih koje muči vojne planere diljem svijeta. Stalna istraživanja i primjena modernih tehnologija čini se jednim od načina da se ta teška i važna zadaća obavi brzo, jeftino i kvalitetno

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Programe za obranu brojnih država su prenapregnuti i trpečesta smanjenja. Istdobno, vojska ima potrebu nabavljanja novih, modernih i naravno skupih borbenih sustava. A za svaki od tih novih borbenih sustava, od obične jurišne puške pa do tenka, treba osmislići i primijeniti u praksi odgovarajući komplet za izobrazbu korisnika. Kako se moderne vojske sve više angažiraju u raznim mirovnim misijama diljem svijeta, tako raste i važnost dobre izobrazbe vojnika za učinkovitu i preciznu uporabu oružja kojim raspolažu.

Zato brojne napredne vojske ulažu mnogo napora u razvijanje dobrih trenažnih sustava kako bi unaprijed-

dile izobrazbu i sposobile vojнике za izvođenje naj složenijih operativnih zadaća. Pritom se nastoje što više oslanjati na nove tehnologije, uporabu računala, računalnih mreža za simulacije te integriranih sustava za izobrazbu koje mogu rabiti razne grane, robovi i službe.

Tako je američko ministarstvo obrane ustrojilo inicijativu Advanced Distributive Learning (ADL) kao sredstvo za razvijanje i primjenu tehnologija za izobrazbu u sklopu cijelog ministarstva.

Inicijativa ADL obuhvaća strukturirane, prilagodljive i udružene napore javnog i privatnog sektora na razvoju standarda, alata i sadržaja za izobrazbu budućnosti. Vizija vo-

ditelja inicijative ADL je osigurati korisnicima pristup visokokvalitetnom učenju i prilagodba procesa svakom polazniku posebno. I sve to uz prihvatljivu cijenu i mogućnost učenja bilo gdje i bilo kad. Iako to na prvi pogled djeluje kao marketinški oslikana budućnost koja se nikad neće ostvariti, treba imati na umu kako postoje brojni zainteresirani korisnici koji jedva čekaju takvu mogućnost i spremni su poduprijeti razvoj i investirati novac kako bi u stvarnosti dobili ono što istraživači nagovještaju kao moguću budućnost. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Novi oklopnjaci za nove izazove

Uvjeti ratovanja u urbanom okruženju diktiraju razvoj nove kategorije lakih i srednjih oklopnih vozila, koji nisu isključivo borbene namjene, ali moraju imati veću vjerovatnost preživljavanja

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Kako je još uvijek jedini prihvaćeni način povećanja razine zaštite dodavanje sve više oklopa tako raste i masa, kao neželjena posljedica. Povećana masa ima mnoge loše učinke, a ona najuočljivija je otežan prijevoz transportnim avionima (smanjenje straške pokretljivosti).

Do prije petnaest godina područjem oklopnih vozila nedodirljivo su dominirali oklopnjaci na gusjenicama, posebno tenkovi. Nakon hladnog rata, a posebno nakon Prvog zaljevskog rata 1991. znatno se povećalo zanimanje za lakša oklopna vozila, prije svega na kotačima. Povećanjem potražnje povećavala se i ponuda, tako da danas na tržištu kupci mogu birati između velikog broja osnovnih modela i njihovih specijaliziranih inačica. Unatoč takvoj raznolikosti ta se vozila, radi lakšeg analiziranja, mogu svrstati u tri ili četiri osnovne kategorije.

Osnovna kategorija lakih oklopnih vozila (LAV - light armoured vehicles) je oklopni transporter (APC-armoured personnel carriers) na kotačima. Na početku razvoja LAV APC vozila uglavnom su projektirani tako da u njih stane pješačka desetina. Namjena im je bila da što brže i (po mogućnosti) sigurnije vojnike dopremi do mjesta djelovanja djelujući zajedno s drugim oklopnim vozilima na klasičnom (otvorenom) bojištu. No, potkraj osamdesetih godina prošlog stoljeća većina kopnenih vojski zazirala je od uporabe oklopnih vozila na kotačima i dalje se isključivo oslanjajući na APC-e na gusjenicama. Tako je američka kopnena vojska dugo odbijala svaku pomisao na uporabu LAV-ova na kotačima, tako da je na tom području prednjačio marinski korpus.

Situacija se počela mijenjati početkom devedesetih godina prošlog

stoljeća kad je dio vojski uključenih u mirovne operacije na Balkanu otkrio da je znatno bolje (jeftinije) rabiti oklopna vozila na kotačima nego gusjeničare. Druga velika promjena koja je dovela do općeg prihvaćanja LAV-ova na kotačima zbila se nakon što je američka kopnena vojska odlučila provesti sveukupnu transformaciju s gusjenica na kotače. Do velike promjene došlo je tijekom 1999., nakon snažnog zaganjanja tadašnjeg načelnika združenog stožera generala Erica Shineskia. Osnova transformacije bila je kupnja lakih oklopnih vozila na kotačima čija je masa i veličina bila dovoljno mala da stanu u transportni avion C-130 Hercules. Krajnji je cilj bio znatno povećanje strateške mobilnosti američkih kopnenih snaga. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

18. međunarodni simpozij ratnih mornarica u Newportu

Stvaranje zajedničkih rješenja za međunarodnu pomorsku sigurnost

Boris KATIČIN

Ratna mornarica SAD-a, uz potporu američke Vlade i lokalnih vlasti, već osamnaest puta u protekla četiri desetljeća uspijeva organizirati i financirati skup za čelne ljudе ratnih mornarica cijelog svijeta. Značenje simpozija potvrđuje i broj ovogodišnjih sudionika: predstavnici 98 zemalja, od čega 8 zapovjednika ratnih mornarica, 24 obalne straže i 16 ratnih škola. Međunarodni simpozij pomorskih sila se, osim promocije SAD-a kao velesile i središnje pomorske zemlje svijeta, potvrdio kao forum za konzultacije i usmjeravanje rada regionalnih pomorskih foruma te ranije dogovorene suradnje na započetim zajedničkim projektima (razmjena informacija, humanitarne operacije, ekonomska pomorska sigurnost i sl.). Na temelju bilateralnog Plana međunarodne vojne suradnje za 2007. godinu izaslanstvo HRM-a, u sastavu zapovjednik HRM-a komodor Ante Urlić i kfr Boris Katičin, načelnik odjela N-5 u ZHRM-u, sudjelovalo je od 16. do 19. listopada 2007. na 18. međunarodnom simpoziju ratnih mornarica koji se tradicionalno svake druge godine održava u Ratnoj školi RM

SAD-a u Newportu. Potpora uspješnom sudjelovanju hr-

vatskog izaslanstva na simpoziju su bili kkr F. William Mosenfelder, mornarički VIZ SAD-a u RH, brigadir Damir Terzić, VIZ RH u SAD-u i bojnik Dražen Jožef, pomoćnik VIZ-a RH u SAD-u.

Regionalna percepcija

Nova percepcija okoline i posebno posljednje veliko proširenje Evropske unije (EU) i Sjevernoatlantskog saveza (NATO) uzrokovalo je znatnu promjenu sigurnosne paradigme. Složenija sigurnosna situacija koju karakterizira velika brzina promjena i nepredvidljivost ugroza, u kojoj su asimetrične prijetnje izraženije nego ikada, zahtijeva transformaciju vlastitih obrambenih sustava. Sve je izraženija potreba za uvezivanjem nacionalnih sigurnosno-obrambenih sustava, kako bi se na odgovorajući način odgovorilo sigurnosnim izazovima 21. stoljeća. U sljedećem razdoblju osim realizacije općih sigurnosnih ciljeva nužnih za razvoj hrvatskoga društva - dostizanje punopravnog članstva u euro-atlantskim integracijama, posebna pozornost bit će posvećena pomorskoj orientaciji RH i zaštiti Jadran-skog mora, što hrvatskom sudjelovanju na 18. međunarodnom simpoziju ratnih mornarica daje još veću važnost. Proces globalizacije unutar kojega se Europa ekonomski, politički i sigurnosno integrira, postupno uključujući

i tranzicijske zemlje, nezaustavljivo napreduje. Za Republiku Hrvatsku je od iznimne važnosti stabilnost regionalnog okruženja jer omogućava iskorak prema angažiranijem sudjelovanju u međunarodnim aktivnostima. U tom kontekstu, na temelju prethodno izrađenih dokumenata - Strateškog pregleda obrane (SPO - 2005.) i Dugoročnog plana razvoja OSRH (DPR-2006.), jedan od ključnih dokumenata je i Zakon o obalnoj straži koji je izrađen i potvrđen na zasjedanju Hrvatskog sabora 3. listopada, a definirao je dodatne okvire budućeg razvoja HRM-a. To podrazumijeva razvoj snaga i sposobnosti za zaštitu teritorijalnog mora i ribolovno-ekološke zone, sudjelovanje u borbi protiv svih oblika asimetričnih ugroza, sudjelovanje u aktivnostima osiguranja slobode plovidbe Jadranskim morem, zadaćama traganja i spašavanja, potporu zemlje domaćina savezničkim snagama i pomoći civilnim institucijama. Iznimno je važno aktuelno ustrojavanje Obalne straže unutar HRM-a, koja će osim navedenih, razvijati i sposobnosti za provođenje zadaća borbe protiv terorizma, krijumčarenja ljudi, roba i oružja za masovno uništavanje, sprečavanja ekoloških katastrofa, osiguranja slobode plovidbe te sprečavanja svih ostalih ilegalnih radnji. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Sovjetski teški tenk JS-1/2

Teški tenkovi JS-1 i JS-2 bili su učinkovit protuodgovor njemačkim tenkovima Panther i Tiger

Tomo JANJČEVIĆ

Više je razloga bilo tijekom II. svjetskog rata da vrh Crvene armije nastavi s intenzivnim razvojem teških tenkova. Jedan je bio uspjeh tenka KV-1, posebno na samom početku nacističke invazije na Sovjetski Savez (vidi Hrvatski vojnik broj 158). Iskustva s KV-1 pokazala su da ideja teškog tenka nije loša, ali je potrebno pronaći što idealniji odnos mase i oklopne zaštite. Zbog toga je prvo napravljen KV-1S, a zatim i KV-85. Iako je proizvedeno samo 130 KV-85, to je bilo dovoljno da vodstvo Crvene armije zaključi kako je to pravi put razvoja. Poseban poticaj razvoju novih sovjetskih teških tenkova dali su i Nijemci razvojem svojih tenkova Panther i Tiger, projektiranih zato da nadvladaju tenkove T-34. Već je i teoretska mogućnost da bi Nijemci mogli imati tenkove kojima bi ugrozili sovjetsku dominaciju bila dovoljna za pokretanje nekoliko programa razvoja novih srednjih i teških tenkova.

Prvi korak bio je razvoj srednjeg tenka KV-13 (Objekt 233). Iako je označen kao srednji tenk, KV-13 je trebao imati bolju oklopnu zaštitu od KV-1 i KV-85 uz manju masu.

Ušteda u masi trebala se postići smanjenjem veličine, posebno kupole (manja zapremina), kako bi se dobila masa manja od 32 tone. Osim toga, pri projektiranju i izradi moralo se voditi računa o maksimalnoj uštedi čelika. Razvoj KV-13 dodijeljen je Eksperimentalnoj tvornici tenkova osnovanoj u ožujku 1942. u Čeljabinsku, kojoj je to bio prvi projekt. Voda razvojnog tima bio je N. V. Tseits (neposredno prije pušten je iz gulaga), a uz njega su bili i K. I. Kuzmin (razvoj tijela), N. M. Sinev (kupole), S. V. Mitšević (podvozja) i G. N. Moskvin (integracija podsustava). Kako bi se ubrzala i pojednostavljena proizvodnja, gotovo cijeli tenk je trebalo raditi lijevanjem. Zbog toga su daleko najteži posao imali Sinev i Kuzmin. Sinev je, uz sve to, još imao i problem kako u malu kupolu smjestiti top ZIS-5 kalibra 76,2 mm i koaksijalnu strojnicu DT TMG kalibra 7,62 mm. Nakon početnih proračuna tim je zaključio da će uz čeonu debljinu kupole od 120 mm i bočnu od 85 mm ukupna masa tenka biti zadovoljavajućih 31,7 tona. Za pogon je odabran dizelski motor V-2K snage 600 ks, što je bilo dovoljno za so-

lidnih 55 km/h. Podvozje je, radi što veće uštude, bilo kombinacija rješenja s KV-1 i T-34. Prvi prototip KV-13 dovršen je za današnje pojmove u nevjerljivo kratkom vremenu, već u svibnju 1942. Tijekom prvih testiranja otkriveni su neki nedostaci. Najveći je bio već uobičajeni problem s transmisijom, posebno tijekom naglih ubrzanja ili vožnje uzbardo. Problem nije bio toliko u lošoj konstrukciji transmisije koliko u slabim materijalima od kojih su je izrađivali. Drugi su problemi bili česti lomovi oslonih kotača i trganje gusjenice, što nije bilo čudno jer su ih preuzeли s lakšeg T-34. Kako bi otklonili probleme, u prvi KV-13 su ugradili transmisiju i podvozje s KV-1S. S tenka T-50 preuzet je U-sustav hlađenja motora. Nakon tih promjena ponovljena testiranja KV-13 prošla su znatno uspješnije, dovoljno da se za njega zainteresira Crvena armija, unatoč tome što je trebao biti tek eksperimentalni tenk. Velik udarac cijelom projektu bio je nenadana smrt glavnog projektanta Tseitsa u lipnju 1942. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Hrvatski vitezovi reda Marije Terezije (I)

Najviše carsko odlikovanje

Podlistkom "Hrvatski vitezovi Reda Marije Terezije", iz pera povjesničara Vladimira Brnardića, Hrvatski vojnik će prvi put u Hrvatskoj donijeti iscrpjene životopise, posebice vojne, niza hrabrih ljudi koji ne zaslužuju da im imena ostanu zaboravljena. Logično, prvi dio podlistka objašnjava o kojem priznanju govorimo i na koje načine su ga junaci naših priča mogli zaslužiti...

— Vladimir BRNARDIĆ —

Najviše vojno odlikovanje Habsburške Monarhije, potom i Austro-Ugarskog Carstva, Red Marije Terezije ustanovljen je u spomen na bitku kod Kolina, koja se odigrala 18. lipnja 1756., a u kojoj je austrijska vojska pobijedila pruskog kralja Fridrika II. Velikog. Red je utemeljila carica i kraljica Marija Terezija na prvu godišnjicu bitke, kako bi nagradila posebno istaknute i zaslужne časnike. Odlikovanje je dodjeljivano "za uspješne vojne pothvate koji su odlučno djelovali na ishod bitke ili vojnoga pothoda, poduzetog na osobnu inicijativu, a koje mogu bez ikakve sumnje potvrditi ostali pošteni časnici".

Isprva je Red Marije Terezije imao dva stupnja, ali je 15. listopada 1765. car Josip II. Viteškom i Velikom križu pridodao i Komanderski križ kao drugi, srednji stupanj. Odlikovanje Reda dodjeljivalo se svima zaslужnim bez obzira na nacionalnost, dob, podrijetlo, društveni položaj ili vjeru. Najniži stupanj, Viteški križ, njegovu je nosiocu automatski osiguravao austrijsko plemstvo i titulu viteza (Ritter), te pravo pristupa na dvor. Posebnom pak molbom odlikovani su mogli još zatražiti titulu baruna (Freiherr), a imali su pravo na mirovinu. Poslije njihove smrti, udovice su imale pravo na polovinu mirovine. Odlikovanja Reda Marije Terezije prestala su se dodjeljivati nedugo nakon raspada Austro-Ugarske, kada je posljednji car Karlo II., prenio svoje ovlasti na Kancelariju Reda. Ona se pak zad-

Red je utemeljila carica i kraljica Marija Terezija kako bi nagradila posebno istaknute i zaslужne časnike

nji put sastala 1931. kako bi se riješile posljednje molbe i dodijelila posljednja odlikovanja. Dotad je Red Marije Terezije dodijeljen ukupno 1241 put. Neki su dobili dva, pa čak i sva tri odličja, tako da je odlikovano ukupno 1135 časnika. Među njima je bilo i sedamdesetak časnika hrvatskog podrijetla, a još tridesetak stranih časnika steklo je to odlikovanje zapovijedajući hrvatskim postrojbama: krajiskim pješačkim i husarskim pukovnjama, 53. linijskom pješačkom pukovnjom ili 12. ulanskom pukovnjom. U ovom ćemo serijalu predočiti neke od stotinjak tih uistinu zanimljivih i uzbudljivih povijesnih priča. ■

Bitka kod Kolina

Red Marije Terezije svoje postojanje ponajprije duguje bitki kod Kolina, od koje je prošlo nešto više od 250 godina (18. lipnja 1756.). Na neki način značila je prekretnicu u početnim sukobima Austrije (Marija Terezija) i Pruske (Fridrik Veliki) tijekom Sedmogodišnjeg rata. Naime, Fridrik, koji je osobno zapovijedao svojom vojskom, nakon pobjeda kod Lovosica, Libereca i Praga doživio je svoj prvi poraz i to od vojske feldmaršala von Dauna. Bojno polje se nalazilo blizu mjesta Kolin, danas u Češkoj Republici, 55 kilometara istočno od Praga. Jednu od ključnih uloga u austrijskom trijumfu imalo je njihovo lako pješaštvo, čiju su većinu sačinjavali upravo Hrvati...

■ Kolin - prvi poraz pruske vojske u Sedmogodišnjem ratu

Francois Fejtö: "Bog, čovjek i njegov đavao - razmatranje o zlu i povijesni tijek", Alfa, Zagreb, 2007.

Francois Fejtö rođen je 1909. u Mađarskoj. Često je bio zatvaran pa je 1938. prebjegao u Francusku. Blizak Mounieru i reviji *Esprit*, postao je prijatelj Malrauxov, Morinov, Camusev... Godine 1949. razotkrio je staljinistički proces protiv Lászla Rajka u Mađarskoj, zatim je 1956. zajedno sa Sartreom prosvjedovao protiv sovjetske intervencije koja je ugušila ustanak u Budimpešti.

Godine 1960. objavio je heretički esej "Bog i njegov Židov" u kojem je najavio da će se pozabaviti intrigantnim likom - đavlju, Sotone, čovjekova i Božjeg napasnika. Četrdeset godina poslije, u knjizi "Bog, čovjek i njegov đavao", taj povjesničar promišlja o nedokućivu i izazovnom liku zla, odnosno Zloga. Kakav je odnos Sotone prema Bogu? Kako su se prema tom pitanju postavljale Crkve, vlasti i ideologije? Ispitujući prošlost i sadašnjost, teologiju i filozofiju u povijesti, Fejtö smješta čovjeka nasuprot svim svojim neizvjesnostima i odgovornostima. Pred ljudskom tragedijom, tvrdi, dolikuje biti lucidan i nadati se protiv svake nade. To je, otprilike, sadržaj Fejtöve knjige razmatranja o zlu i tijeku povijesti. Fejtö ispituje pojavu đavlja u Židova, kršćana (Isus, sv. Pavao, Origen, Erazmo, Luther, Voltaire, Machiavelli, De Maistre, Robespierre) te u sklopu 19. i 20. stoljeća, u razdoblju rata i totalističkih sustava, različitim nacionalizama i još uvjek prisutnog rasizma.

"Vlastita razmišljanja dovela su me do zaključka - priznajem, ne pretjerano izvornoga - da davao ne postoji kao osoba, da nije lik suprotan i suprostavljen Bogu, nego da 'postoji' kao metafora, kao mit, kao imaginarni žrtveni jarac koji preuzima pogreške koje čovjek ne može ili ne želi priznati", zapisao je autor, napominjući da je personifikacija đavlja - koja predstavlja mračnu stranu čovjekova srca - poslužila kako bi se Boga oslobođilo od svakoga zla koje možemo uočiti u svijetu što ga je on stvorio, pa je zaključio: "Humanističke znanosti iznijele su činjenicu da je sklonost zlu potencijalno prisutna u svim ljudima: đavao i njegov pakao nalaze se u svakome od nas. Ne tvrdi li i sama Biblija da je Bog stvorio slobodnog čovjeka? A sloboda za sobom vuče posljedicu da smo odgovorni za sva svoja djela. Do sada su ljudi već uspjeli dokazati da su kadri stvoriti pakao na zemlji. Još im preostaje dokazati da su u stanju stvoriti i raj."

Mirela MENGES

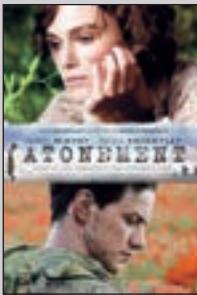
FILMOTeka

Okajanje - *Atonement*

- britanska drama (121 min.)
- redatelj: Joe Wright
- distributer: Blitz film & video
- gl.glumci: Keira Knightley (Cecilie Tallis), Romola Garai (Briony Tallis), James McAvoy (Robbie Turner)

U predratnom razdoblju Briony Tallis i njezina obitelj žive u obilju, u golemoj viktorijansko-gotičkoj kući. Dok se članovi obitelji okupljaju kako bi zajedno proveli vikend, pritisak vrućine i potisnutih osjećaja sve više raste, a u zraku se osjećaju napetost i prijetnja nadolazećeg rata. Briony, nakon niza nesporazuma, optužuje Robbiea Turnera, ljubavnika svoje sestre Cecilie, za zločin koji nije počinio. Ta optužba uništava tek otkrivenu ljubav između Robbiea i Cecilie te zauvijek mijenja njihov život...

Poslije nekoliko tjedana odličnih filmova, pozabavit će se jednim kojim baš i nisam oduševljen. Taj film je otvorio ovogodišnji Filmski festival u Veneciji očito ima umjetničke pretenzije, ali ostavio me posve ravnodušnim. U glumačkom smislu razvikkane zvjezdice Knightley i McAvoy ne zasljužuju prolaznu ocjenu. To, naravno, upućuje na nesigurnu redateljsku ruku čovjeka koji kao da je životno iskustvo stjecao iz knjiga ili tek iz priča zna o vođenju ljubavi, plemićkoj nadutosti i posebno o ratu, koji, čini se, niti poznaje niti razumije. U jedinoj pamćenja vrijednoj sceni (evakuacija engleskih vojnika iz Dunkerquea 1940.), koja je, usput, za samu fabulu suvišna, vojnici se ponosaju kao gomila idiota, a glavni junak se od razumnog mladića u trenutku pretvori u debila koji umire od tuge što ga brod ne može prevesti preko La Manchea. Moram priznati da sam sit angažiranih engleskih filmova o bezobrazno bogatim ljudima što s visine gledaju na "niže staleže". Bježći u zapetljanoj fabule, *Okajanje* prikriva nedostatak originalnih (čitat: svojih!) ideja. Stoga se opet moram prisjetiti nekolicine vrhunskih filmova iz Rumunjske i Rusije, jer svježinom priče i režije istočnoeuropejski film trenutačno suvereno vlada svjetskom kinematografijom.

Leon RIZMAUL

Nemamo se čega bojati

U našem narodu postoji fama da su, u ne tako davna vremena, ljudi posebnu naklonost iskazivali prema učiteljima, liječnicima i svećenicima, jer se te tri kategorije smatralo malo učenijima i malo važnijima od drugih. Tako se prema osobama tih zvanja i zanimanja gajilo osobito poštovanje. Njih se oslovljavalo s "oni", darivalo ih se samo najboljim od onoga što se posjeduje, prolazeći pokraj njih skidao se "škrlak", za njih su se čuvala posebna mjesta, njima su se davala posebna sjedala.

Osobno mi je draga da se sve ljudi poštuje neovisno o pozivu ili zanimanju kojim se bave, a načelno sam protiv uravnivilokvi, ali nisam za pretjerana iskazivanja počasti jednima i bezočna zanemarivanja drugih. Sa stajališta svog poziva, ne ulazeći u odnos prema liječnicima i učiteljima, usudujem se reći da se dogodio neki čudan obrat. Danas te kategorije osoba pune naslovnice, ali u negativnom kontekstu: kad se nečiji rad i poziv žele obezvrijediti, onda su to zasigurno spomenuta zanimanja; kad se nekoga želi obezvrijediti, onda su to te osobe; kad se nečiji griješi danas posebno apostrofiraju, onda su to nesumnjivo griješi svećenika. Na život ne gledam crno-bijelo i zato mogu reći da mi se ne sviđa ni jedno ni drugo. Ne volim kad se bilo koga previše hvali i uzvisuje, a nije mi draga ni kad se nekoga omalovažava i obezvrijeduje; ne sviđa mi se kad se nekoga danas proglašava svecem, a već sutra grešnika podvrgava javnom linču.

Isus današnjega evanđelja svojim učenicima kaže: "Svi će vas zamrziti zbog imena mojega... progonit će vas... vući će vas pred kraljeve i upravitelje..." Možda baš u toj rečenici leže razlozi čudnoga obrata. Vjerojatno. Ali, tko je očekivao da će do te promjene tako brzo doći?! Treba li nas to zabrinuti? Nipošto. Isus smiruje tenzije govoreći: "Ni vlas vam s glave neće propasti. Svojom ćete se postojanošću spasiti." Zbog toga nemamo se čega bojati. Žarko RELOTA

16. studenoga 1991. Jugo-mornarica otjerana iz Splita i Bračkog kanala

Jugo-mornarički oficiri su 15. studenoga 1991. dobili zapovijed da napadnu administrativno i kulturno središte Dalmacije - grad Split. Ujutro, dvadesetak minuta prije sedam sati, četiri broda otvorila su paljbu na grad. Granate su padale po cijelom gradu, na Dioklecijanovu palaču, spomenik nulte kategorije na UNESCO-ovom popisu zaštićene kulturne baštine, padale su na Riva, dok su u luci pogodena dva trajekta na vezu na kojima su poginula dva člana posade. Tijekom napada uz ova četiri broda iz Visa je došlo još nekoliko brodova. Hrvatska ratna mornarica uzvratila je paljbom, a obalno topništvo je oštetilo razarač Split, nakon čega su agresorski brodovi pobegli iz Bračkog kanala u smjeru Makaarske. Na povlačenju iz Splita djelotvornom je koordinirnom akcijom u više navrata otvorena unakrsna paljba s obale, Korčule i Hvara. Oštećeno je osam brodova. Koliko je to bila važna pobjeda pokazuje i podatak da je već sljedećeg dana uspostavljen trajektni promet s Bračom i Šoltom, a Krizni štab grada Splita je odlučio da se već u ponedjeljak 18. studenoga nastavi s nastavom u školama i na fakultetima te da se ukine odluka o potpunom zamračenju.

18. studenoga 1991. Okupacija Vukovara

Na taj dan prije petnaest godina JNA i njihovi bradati saveznici preuzeли su kontrolu nad Vukovarom, gradom koji je u stodana postao simbolom otpora protiv nadmoćnijeg agresora. Potkraj kolovoza 1991. počeo je opći napad na grad, a agresor je na raspolaganju imao trideset tisuća vojnika i pripadnika paravojnih skupina te oko tisuću šesto oklopnih borbenih vozila, šezdeset zrakoplova, tristo pedeset topova i mnoštvo ostale vojne opreme. Hrvatskih branitelja s vrlo skromnim naoružanjem nikada tijekom bitke za grad nije bilo više od tisuću osamstot. Od listopada opkoljeni je grad izlagan neprekidnom topničkom razaranju i zračnom bombardiranju. Svi sposobni za borbu bili su "na crtama" diljem grada. Agresori su pomalo stezali obrub oko grada. Čak pedeset šest dana Vukovarci nisu imali struje, vode ni telefonskih veza sa svijetom. Mnogi branitelji, ne želeći pasti živi u ruke neprijatelja, krenuli su kroz minska polja u proboj. Oni koji su ostali zarobljeni u obrubu nadali su se humanom tretmanu. Na žalost, 18. studenog većina muškaraca otpremljena je u Srbiju u koncentracijske logore, a velik broj branitelja i ranjenika iz vukovarske bolnice pogubljen je na Ovčari.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.vukovarac.net

Premda potpisnik sitea www.vukovarac.net nije nijedna od znanih brojnih vukovarskih udruga, ipak je to uradak kojemu treba pridati pozornost. Posebno stoga što se bliži dan obilježavanja vukovarske tragedije, a na spomenutim stranicama mnogo toga podsjeća upravo na te strašne dane otprije 16 godina. Prema objašnjenuju koje je uploadano umjesto impresuma, to je upravo i jedna od glavnih postavki sitea. Iako nije posložen poput uobičajenih siteova kojima dominiraju vijesti, a i update je sve rijedji, ipak sadržajno nije zanemariv. Ponajprije stoga što posjetitelji sami mogu uploadati sadržaj, postavljati slike u fotogalerije, iskazivati svoje mišljenje o aktualnim problemima na forumu i chatat u privatnim chat-sobama. Fotogalerije nemaju konstantnu kvalitetu slika, no bez obzira na to u njima se mogu pronaći materijali koji vrlo dobro pokazuju što se dogadalo i što se događa u Vukovaru unazad 15-ak godina. Izvaci pojedinih kolumni i vijesti iz raznih (dnevnih) medija nažalost nisu redoviti, pa se pomalo i gubi nit aktuelnih događanja (poput primjericice određenih haških presuda vukovarskim krvnicima), no nadamo se da će cijeli site ipak ponovno zaživjeti. S obzirom na njegovu sadržajnost upravo to nedostaje...

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLADHOVIĆ

1. U ranom srednjem vijeku na području današnje Ukrajine nalazila se snažna država:

- A Kijevska Rusija
- B Kijevska Ukrajina
- C Kijevska Bjelorusija

2. Između ostalih država, Ukrajina graniči i s:

- A Mađarskom
- B Bugarskom
- C Tadžikistanom

3. Ruski uljez među ukrajinskim gradovima je:

- A Dnipropetrovsk
- B Odesa
- C Orenburg

4. Najveća rijeka koja teče kroz Ukrajinu je:

- A Ob
- B Dnjepar
- C Jenisej

5. Po teritorijalnoj površini, Ukrajina u Evropi zauzima:

- A drugo mjesto
- B treće mjesto
- C četvrto mjesto

Prijevjele: 1a 2a 3c 4b 5a

Belleville

Belleville je vodeći američki proizvođač vojnih čizama, sa proizvodnjom od gotovo 1,000,000 pari godišnje. Njihove čizme u redovitoj su upotrebi u letačkim postrojbama i marincima.

**ISO 9001
Certified**

650 ST - WATERPROOF SAFETY TOE BOOT - USAF

- VANGUARD® konstrukcija ležišta stopala
- Gornjište u sivo zelenoj boji izrađeno od vrhunske goveđe kože i CORDURA® Nylon materijala
- Vodonepropusna membrana
- Unutrasnjošća - GORE-TEX®
- Zaštita prstiju čeličnom kapom na razini zaštite sukladno standardima ASTM F2412-05 i F2413-05
- Poliuretansko ležište stopala
- Potplat VIBRAM® FIRE & ICE™ dizajna za sigurnije kretanje zaledenom površinom
- Poliuretanski izmjenjivi uložak
- Visina sare 203 mm

Potplat VIBRAM® - Sierra

CORDURA

COLD MAX®

X-static

SYMPATEX
technology

vibram

**DuPont™
NOMEX®**

**Thinsulate™
INSULATION**

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 155B340, NATO CAGE CODE: ADDAB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr